Vlaams Parlement

vergadering **C154**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn

van 10 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebruik van strooizout en het effect ervan op huisdieren
– 1483 (2020-2021) 3

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het voorkomen van het doden van mannelijke eendagskuikens
– 1533 (2020-2021) 5

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de parkkooihuisvesting voor konijnen
– 1535 (2020-2021) 9

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het koudeprotocol voor pluimvee
– 1536 (2020-2021) 13

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over maatregelen tegen het uitbreken van nertsen uit het oogpunt van de volksgezondheid
– 1761 (2020-2021)
VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een eventuele definitieve sluiting van de nertsenhouderijen
– 1770 (2020-2021) 15

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Raad voor Dierenwelzijn over dolfinaria
– 1763 (2020-2021) 22

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over transparantie bij dierproeven
– 1764 (2020-2021) 25

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zorgwekkende toestand van de dierenparken als gevolg van de coronamaatregelen
– 1767 (2020-2021) 29

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gebruik van strooizout en het effect ervan op huisdieren
– 1483 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: U had wel goed voorzien dat het zou sneeuwen, mijnheer Vandenhove.

De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Voorzitter, ik had dat afgesproken, al weet ik niet met wie.

Het is inderdaad toeval dat deze vraag nu komt, nu het fenomeen zich voordoet. Minister, enkele keren per winter – en nu is het zo'n moment – krijgen we te maken met winterse temperaturen die ook gevolgen hebben voor de wegen. Er wordt dan gestrooid, niet alleen op de weg, maar ook op de voet- en fietspaden. Dat is niet goed voor het leefmilieu. Het is niet goed voor de mensen, maar zeker en vast ook niet voor onze huisdieren. Het zout dat we nu gebruiken om onze wegen ijsvrij te houden, is sowieso niet goed voor het milieu, maar het zout komt ook in de bodem van heel wat planten en bodemleven terecht en is ook niet goed of zelfs giftig voor onze huisdieren.

Wanneer honden of katten strooizout binnenkrijgen, door aan hun poten te likken of uit plassen te drinken, kan dit leiden tot braken, diarree, oedeem of een epileptische aanval. Ook kan het de poten van huisdieren irriteren en zelfs brandwonden veroorzaken. Ongeveer 4 gram zout per kilogram lichaamsgewicht kan al dodelijk zijn voor huisdieren. In het kader van het dierenwelzijn is het dan ook opportuun om het gebruik van dat strooizout te beperken en een alternatief te zoeken. Zo kunnen alternatieve strooitechnieken worden toegepast zodat er minder zout nodig is, kunnen er minder schadelijke soorten zout worden gebruikt of kunnen er andere materialen, zoals zand, worden gebruikt.

Minister, u bent zich ongetwijfeld bewust van dat probleem. Bent u ervan op de hoogte in welke mate de minister van Mobiliteit, die moet zorgen voor het zo verkeersveilig mogelijk houden van de straten, daarmee bezig is? In een vorig leven bent u zelf ook nog minister van Mobiliteit geweest; misschien kunt u vertellen wat u toen zelf hebt gedaan?

Zult u met de Vlaamse minister van Mobiliteit overleggen om in de toekomst verder een alternatief voor strooizout te gebruiken, het gebruik van strooizout te beperken of naar alternatieven te zoeken? Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het klopt dat strooizout schadelijk kan zijn voor de poten van dieren. We besteden hier aandacht aan. Op de website www.huisdierinfo.be hebben we verschillende fiches, rond verschillende huisdieren. Maar we hebben daar ook altijd, in verband met specifieke problematieken, vragen en antwoorden. Ook in dezen kun je er informatie vinden die we meegeven aan de huisdieren-eigenaars. Ik citeer: "Let op met strooizout. De combinatie van koude en zout kunnen wonden, irritaties of zelfs brandwonden veroorzaken aan de poten van je hond. Knip de overtollige haren tussen de kussentjes van zijn poten, zo blijft er minder zout aan kleven. Smeer de poten voor het buitengaan in met vaseline en spoel ze na de wandeling af met lauw water. Zo verwijder je de zoutresten. Hierna wrijf je de poten droog met een handdoek. Irritaties en infecties die het gevolg zijn

van de vrieskou genezen vaak erg traag. Wanneer je huisdier zichtbaar ongemakkelijk blijft lopen, neem dan contact op met je dierenarts." We sensibiliseren daarover via onze website, maar ook via Facebook.

Ik was in een vorige regeerperiode inderdaad zelf bevoegd voor de mobiliteit en ook voor het dierenwelzijn. Ik ben dus gevoelig voor de problematiek. Ik heb toen aan het Agentschap Wegen en Verkeer gevraagd om alternatieven in ogenschouw te nemen. Er was daar zeker bereidheid toe. Ze hebben toen ook bevestigd dat, indien er een haalbaar alternatief is, ze dat meteen willen toepassen, minstens in het kader van een proefproject. De bereidwilligheid is er dus zeker. Maar er waren, alleszins op dat moment, nog geen valabele alternatieven voorhanden. Ik weet niet of die situatie vandaag gewijzigd is, maar alleszins was er – en ik ga ervan uit dat het nog steeds zo is – de bereidheid van het Agentschap Wegen en Verkeer om alternatieven in ogenschouw te nemen en daar op korte termijn toepassing aan te geven, minstens in de vorm van een proefproject.

De voorzitter: Minister, dank u voor de informatie over de poten van onze huisdieren. Ik denk dat vele mensen niet weten wat je kunt doen om ervoor te zorgen dat het zout minder aan de pootjes blijft plakken.

De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Wat u zegt in verband met sensibilisering, is correct. Er gebeurt heel wat op het vlak van sensibilisering en preventie, maar ik merk met u op dat als het bijvoorbeeld heet is, er veel meer wordt gesensibiliseerd over bijvoorbeeld het laten drinken van honden of over andere dingen die moeten gebeuren. Dat gebeurt nu veel minder met betrekking tot dat strooizout. Kunt u lokale besturen in de contacten die u met hen hebt, daarop wijzen? Het is een onderbelicht punt.

Wilt u met de minister van Mobiliteit contact opnemen zodat er maximaal naar alternatieven wordt gekeken die binnen de mogelijkheden en budgetten realiseerbaar zijn en die minder slecht zijn voor zowel mens maar zeker ook voor de dieren?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, het is natuurlijk een goede timing om deze vraag te stellen. We hebben de afgelopen dagen kunnen genieten van heel wat sneeuw en heel wat koude. Er is ook heel wat gestrooid om onze wegen, voetpaden en fietspaden veilig te houden, maar het heeft inderdaad een impact op huisdieren die dan met hun poten in het strooizout komen. Als ik het goed heb begrepen, gaat het niet over 4 gram zout per kilogram maar over 4 milligram. Het is dus een heel pak minder dat schadelijk zou zijn.

Ik ben blij dat de minister zegt dat er al heel wat inspanningen gebeuren om huisdiereneigenaars te informeren. Ik had ook al op sociale media gezien dat er heel wat informatie wordt gedeeld, ook vanuit de dienst Dierenwelzijn. Kunnen er nog extra initiatieven worden genomen om nog meer te sensibiliseren? Want de koude is nog niet gedaan, we zitten nog midden in de winterprik.

Ik heb nog een bijkomende vraag, meer uit nieuwsgierigheid. Er zijn in 2018 heel wat schriftelijke vragen gesteld over strooizout in het kader van mobiliteit. Toen werd er al geantwoord dat er in Nederland met Europese steun gezocht werd naar alternatieven. Daar bleek dat het sap van versgemaaid bermgras evenwaardig zou zijn of hetzelfde resultaat zou hebben als strooizout. Hebt u meer informatie over de proefprojecten in Nederland? Kan dit hier ook als alternatief dienen?

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik had hierover een schriftelijke vraag ingediend. De inhoud van de vraag van de heer Vandenhove is eigenlijk dezelfde. Er is onderzoek naar alternatieven gedaan in Nederland maar ook in de Verenigde Staten. Is er in Vlaanderen zelf al onderzoek gedaan naar mogelijke alternatieven die hetzelfde effect hebben maar minder schadelijk zijn? Het gaat trouwens niet alleen om huisdieren, maar om de biodiversiteit in haar algemeenheid. De impact van strooizout op dieren en onze natuur is groter dan we denken, maar verkeersveiligheid is natuurlijk ook essentieel. Er is samenwerking nodig met de minister van Mobiliteit om te kijken hoe iedereen veilig kan fietsen, wandelen en rijden en hoe tegelijk gezocht kan worden naar alternatieven en het uitrollen ervan, in combinatie met sensibilisering.

Ik wil de derde vraag uit mijn ingediende schriftelijke vraag stellen. Ik heb het antwoord gehoord met betrekking tot sensibilisering.

Er gebeurt inderdaad heel wat; het is belangrijk om te sensibiliseren. Maar komt er een gecoördineerd overleg met de minister van Mobiliteit en met de gemeenten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad zo dat men in Nederland vrij recent, ik denk in 2018, gestart is met een experiment om te werken met grassap. Dat klinkt wat vreemd, maar dat is bermgras dat wordt omgezet in grassap en grasvezels. Ik was daar toendertijd van op de hoogte als minister van Mobiliteit, en ik herinner mij dat er een hogere energiekost mee gepaard ging. En er werden inzake milieu-effecten vragen gesteld, omdat er nog altijd zout aan moet worden toegevoegd, maar de concentratie zou iets lager zijn. Je hebt dus de combinatie van natuurlijke zouten en toegevoegde zouten. Dat is gestart in 2018 en de evaluatie heeft mij alleszins nog niet bereikt. Ik herinner mij dat dat Grass2Grit heette, maar ik moet eens bij het Agentschap Wegen en Verkeer en dus bij minister Peeters vragen wat de evaluatie was. Het agentschap was toen in elk geval ook betrokken bij dat project via de contacten die zij hebben met de Nederlandse collega's.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp·a): Bedankt voor uw antwoord, minister. Voor mij volstaat dit voorlopig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het voorkomen van het doden van mannelijke eendagskuikens
– 1533 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): In Duitsland stemde de regering in met een voorstel om de slachting van mannelijke kuikens te beëindigen. Hiermee is Duitsland het eerste land ter wereld dat deze maatregel effectief zal invoeren. Vanaf 2022 moeten professionele kippenhouders gebruikmaken van een technologie die het geslacht van het dier identificeert voordat het ei is uitgekomen. In een latere fase, ten vroegste in 2024, zal het proces nog worden uitgebreid, zodat embryo's geen pijn voelen.

De praktijk om eendagskuikens te doden krijgt regelmatig kritiek. Ook in dit Vlaams Parlement maakte het al deel uit van veel parlementaire vragen en

resoluties. Ofschoon de kadavers van deze kuikens voor meer dan 95 procent worden aangewend als voedsel voor dieren, bijvoorbeeld in de zoo, blijft het inderdaad een oplossing die niet meteen een schoonheidsprijs verdient. Daar hebben we het al meermaals over gehad. In sommige landen komen deze kuikens op een bruuske manier aan hun eind, meer bepaald door middel van een kuikenversnipperaar. Het woord op zich is al gruwelijk. In Vlaanderen wordt gelukkig geopteerd voor een meer diervriendelijke methode: vergassing met CO_2.

Het doden van mannelijke eendagskuikens heeft een eenvoudige economische logica. Vermits zij niet geschikt zijn om eieren te leggen en minder geschikt zijn voor vleesproductie worden ze na één dag gedood. De uitdaging is echter om deze praktijk te voorkomen. Dat is de doelstelling. Dat kan wanneer men erin slaagt om het geslacht van een kuiken te identificeren terwijl het nog niet werd uitgebroed. Dat veronderstelt dat er een techniek op punt staat om dat te realiseren. Uiteraard moet die techniek ook heel breed inzetbaar zijn tegen een verantwoorde kostprijs.

Een vijftal jaar geleden werd aan de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven) al een techniek ontwikkeld die toelaat om met 98 procent zekerheid het geslacht van het kuiken in het ei te bepalen vanaf de elfde dag. Maar dat gold toen blijkbaar enkel voor bruine eieren. De techniek was niet toepasbaar op witte eieren, wat meteen een belangrijke belemmering vormde voor de commercialisering. Destijds werd ingeschat dat het vinden van een techniek die ook voor witte eieren bruikbaar zou zijn, nog twee tot drie jaar zou duren, tenminste op voorwaarde dat daarvoor in de nodige onderzoekskredieten op het budget van Dierenwelzijn zou worden voorzien. Ook in Nederland en Duitsland werd naarstig gezocht naar technieken, die evenwel verschilden van die van de KU Leuven. De Duitse techniek werd toen bestempeld als veelbelovend maar enorm duur.

Minister, we zijn nu een aantal jaren verder, vandaar mijn vragen. Werden in Vlaanderen de afgelopen jaren vanuit Dierenwelzijn effectief kredieten ter beschikking gesteld voor de zoektocht naar een techniek die het geslacht van een ongeboren kuiken kan bepalen? Wat is de stand van zaken van het onderzoek naar het bepalen van het geslacht van ongeboren kuikens in Vlaanderen? Is er zicht op het voorhanden zijn van een betaalbare en gebruiksvriendelijke techniek? Hebt u kennis genomen van de technieken waaraan men in Nederland en Duitsland werkte? Waar zitten de verschillen inzake techniciteit, effectiviteit en betaalbaarheid ten aanzien van de technieken waaraan in Vlaanderen gewerkt wordt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is een goede vraag want de thematiek houdt mij al een aantal jaren bezig. U weet dat de haankuikens inderdaad als overbodig worden beschouwd omdat ze geen eieren leggen en hun vleesproductie inefficiënt is in vergelijking met de vleeslijnen. De getallen spreken boekdelen: binnen de Europese Unie worden naar schatting 400 miljoen haantjes per jaar gedood. Geslachtsbepaling in het ei kan hier een duurzaam alternatief bieden. Daarom heb ik altijd onderzoeken in die richting aangemoedigd.

Er is in 2015 een onderzoek gestart aan de KU Leuven waarvoor ik een subsidie van ongeveer 160.000 euro heb toegekend en waarbij onderzoek werd uitgevoerd naar de ontwikkeling van geslachtsbepalingstechnieken in het ei. De doelstelling van dit project was enerzijds de techniek die al door de onderzoeksgroep was ontwikkeld, verder te verfijnen en te valideren. Anderzijds was het doel een aantal nieuwe pistes van niet-invasieve technieken van geslachtsbepaling te onderzoeken. De conclusie van het eindrapport luidde als volgt. Pro: de betrokken techniek had als grootste troeven dat ze snel en niet-invasief is, dit wil zeggen dat niet vereist wordt dat de eischaal doorboord wordt. Het ging om een techniek waarbij door spectroscopische methoden er onder andere zichtbaar licht gebruikt

werd om kleurverschillen te kunnen waarnemen tussen haantjes en hennetjes in bruine eieren. Contra: de geslachtsbepaling kan met 99 procent zekerheid gebeuren op embryonale dag 14 en met 87 procent zekerheid op dag 12. De incubatietijd of broedtijd duurt echter in totaal 21 dagen. Op dag 14 wordt er al pijn ervaren. Voor dag 7 is er dus zeker geen pijn, na dag 14 is er zeker wel pijn. Het tweede argument contra is dat deze techniek niet voor alle kippenrassen toepasbaar is en dat deze methode niet aan de wens voldeed om ook witte eieren te seksen waar er geen gendergebonden kleurverschil is. Dat maakte dat de techniek toch nog niet volledig op punt stond.

Tot op heden bestaat er internationaal nog geen geslachtsbepalingstechniek in het ei die alle factoren omvat om succesvol te zijn, zoals een hoge doorvoersnelheid, een hoge accuraatheid en een goede kostenefficiëntie. Daarnaast wordt het geslacht ook best zo vroeg mogelijk bepaald, net in functie van de pijnvaststelling, zonder evenwel een invloed te hebben op de verdere ontwikkeling van het embryo. De technologie zou toepasbaar moeten zijn op alle kippenrassen.

Het Duits-Nederlandse bedrijf Seleggt heeft als eerste zijn marktintrede gemaakt in november 2018 met een hormoontest op broeddag 9, die een halfuur analysetijd vereist om de concentratie aan het vrouwelijke hormoon te meten. Met betrekking tot de succesfactoren die ik eerder al genoemd heb, scoort deze technologie 4 op 6. Men slaagt erin om met ongeveer 98 procent zekerheid het geslacht te bepalen in de eerste helft van de incubatie waarbij de Seleggttechniek zowel geschikt is voor bruine als voor witte eieren. De broedkwaliteit wordt gegarandeerd en het businessmodel is kostenefficiënt. Een belangrijke factor is echter de snelheid waarmee de test wordt uitgevoerd. De dertig minuten analysetijd staat een hoge doorvoertoepassing voorlopig in de weg. Verder gebeurt de geslachtsbepaling vroeg, namelijk op dag 9, maar ook niet vroeg genoeg. Als je pijn wilt uitsluiten, dan moet dat voor dag 7 gebeuren.

Op dit moment ondersteun ik door middel van een subsidie een onderzoek aan de KU Leuven dat een antwoord hoopt te bieden en hoopt te voldoen aan alle genoemde voorwaarden met een score van 6 op 6.

Over de methode die wordt ontwikkeld, kan ik niet te veel details geven omdat daar enige confidentialiteit over bestaat. Men zegt me wel dat het de goede richting uitgaat en ik ondersteun dat met een bedrag van bijna 250.000 euro. We verwachten de resultaten daarvan volgend jaar. Het gaat om een tweejarig onderzoek. Ik ben vorig jaar gestart met de ondersteuning daarvan. Normaal worden volgend jaar de resultaten opgeleverd. Men deelt me tussentijds mee dat het de goede richting uitgaat.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U zult gemerkt hebben dat ik met mijn vraag vooral gefocust heb op de vooruitgang van het onderzoek in Vlaanderen. Het is belangrijk dat daar echt op ingezet wordt. Het is in het kader van het dierenwelzijn een grote stap vooruit als we daar een oplossing kunnen vinden met een goed flankerend beleid. Het is belangrijk dat dit steeds gebeurt in overleg met de sector, dat een goede economische analyse wordt gemaakt en dat steeds rekening wordt gehouden met de betrokken sectoren.

U zei op het einde van uw antwoord dat er extra wordt ingezet op onderzoek. Aan het begin van uw antwoord vreesde ik dat er geen extra budget meer voorzien was na de 160.000 euro die was uitgetrokken in 2015. Het is belangrijk dat wordt gezocht naar een goed en betaalbaar alternatief en dat er stappen vooruit worden gezet op het vlak van dierenwelzijn.

Minister, er is effectief nood aan dat bijkomend onderzoek om een oplossing te bieden. U hebt op het einde gesteld dat u volgend jaar extra resultaten verwacht. U kunt ervan op aan dat wij dit extra zullen opvolgen en u zullen vragen welke stappen hier zullen worden gezet. Het zou een grote stap vooruit zijn wanneer het hier tot een doorbraak zou komen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dit is een belangrijk issue dat moet opgevolgd worden. Ik bedank u dus dat er verder wordt ingezet op dat onderzoek. Het kunnen seksen van eieren zou inderdaad een groot verschil kunnen maken. Maar u stelt terecht dat heel wat parameters belangrijk zijn om het effectief te kunnen uitvoeren op het terrein. U hoopt dat we effectief naar die 6 op 6 kunnen gaan, zodat we kunnen overgaan tot een uitrol. De betrouwbaarheid van het seksen is inderdaad belangrijk. Dat percentage moet voldoende hoog liggen. De snelheid van uitvoeren en het praktisch kunnen uitvoeren, wat ook te maken heeft met de betaalbaarheid, en vervolgens het vroegtijdig kunnen uitvoeren van de testen: dat is allemaal belangrijk.

Minister, u spreekt van een pijngrens vanaf dag 7. Kunt u daar iets meer duiding over geven? Waaruit blijkt dat? Ik stel vast dat in Duitsland wordt aangenomen dat het vanaf dag 15 is. Er is dus blijkbaar enig verschil in begrip of in onderzoek. Ik vind het belangrijk dat dit internationaal wordt uitgeklaard. Hoe vroeger zo'n sectie kan gebeuren, hoe beter, sowieso. Ik denk niet alleen aan eventuele pijnrisico's, maar ook aan handelbaarheid en snelheid. In economisch opzicht geldt: hoe vroeger hoe beter. Ik wilde dus graag iets meer informatie over de pijnbepaling en uit welk onderzoek dat zou blijken.

Ik ben blij dat tussentijds wordt meegegeven dat er positieve signalen zijn vanuit het onderzoek. Het is ook positief dat er ook de nodige budgetten tegenover blijven staan, om het verder uit te klaren. Wij zijn verwachtingsvol ten aanzien van de resultaten binnen een jaar. Wij zullen dat mee verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Deze problematiek kwam in de commissie Dierenwelzijn al heel vaak aan bod. Ook in de commissie Landbouw komt dit thema regelmatig terug. De sector is hier echt wel vragende partij om mee die evoluties van dichtbij op te volgen. Er gebeurt heel wat onderzoek. Er worden ook heel wat financiële middelen geïnvesteerd. Het is een kwestie van tijd vooraleer we die betaalbare en gebruiksvriendelijke methode effectief zullen vinden. Daar ben ik absoluut van overtuigd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is goed dat we het onderzoek blijven aanmoedigen om zes op zes te scoren.

Wat betreft de vragen over de pijngrens: het gaat natuurlijk over onderzoek op embryo's. Wetenschappelijke eenduidigheid is niet zo eenvoudig. Maar er is wel wetenschappelijke consensus over het feit dat er voor dag 7 zeker geen pijn is, en na dag 14 zeker wel pijn is. Daarom hanteer ik die twee normen, van zeven en veertien dagen. Tussen zeven en veertien speelt de wetenschappelijke twijfel.

In de nieuwe techniek die door dat bedrijf is uitgewerkt, wordt een piepklein gaatje gemaakt in het ei. Daar komt een druppeltje vloeistof uit. Op grond van analyse van dat druppeltje vloeistof kan men bepalen welk geslacht zich in het ei bevindt. Dat is wel revolutionair. Ik denk dat men aan de KU Leuven vooral bezig is met de

verfijning van die techniek, om uiteindelijk aan die zogenaamde 6 op 6 te kunnen raken.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Wij kijken daar natuurlijk naar uit, naar wanneer die techniek op punt staat. Hopelijk hebben we daarover snel meer nieuws.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de parkkooihuisvesting voor konijnen
– 1535 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): De konijnenhouderij is met een vijftiental professionele bedrijven en zowat een half miljoen dieren eerder bescheiden van omvang in Vlaanderen. Dat weerhoudt de sector er niet van om zich op het vlak van dierenwelzijn toch een voortrekker te willen tonen. De invoering van parkkooien werd bij vleeskonijnen al ingevoerd, maar nu is er ook een regeling getroffen om die parkkooihuisvesting eveneens in te voeren bij kweekkonijnen. Die moeten tegen 2025 verhuizen naar verrijkte parken.

Dergelijke parken zijn diervriendelijker, omdat konijnen er natuurlijker gedrag kunnen vertonen. Ze bieden meer plaats, zijn uitgerust met plateaus waarop de konijnen kunnen springen of onder kunnen schuilen, en met matjes of een comfortabele bodem. Daarnaast bevatten verrijkte parken tunnels en knaagmateriaal.

Positief is dat de regeling voldoet aan een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn uit 2018. Dat advies bevat voorschriften waaraan de huisvesting van de verschillende soorten kweekkonijnen moet voldoen. Bovendien komen die nieuwe normen voor de huisvesting van kweekkonijnen er na overleg met alle relevante stakeholders, zoals de Boerenbond, de Landsbond, Gaia en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO).

Het is een feit dat groepshuisvesting voor mannelijke fokkonijnen geen evidentie is, vanwege mogelijk onderling agressief gedrag. Hoe wordt deze problematiek ondervangen in de nieuwe bepalingen rond die parkkooihuisvesting?

Ook voor drachtige kweekkonijnen en konijnen met jongen stelt dit probleem zich. Welke bepalingen gelden er voor deze categorie met betrekking tot het apart zetten?

Graag had ik ook geweten, minister, of er een economische impactanalyse werd gemaakt van de invoering van parkkooihuisvesting. Zo ja, over hoeveel geschatte investeringen in totaal en gemiddeld per bedrijf zou het dan gaan en welke meerkosten betekent de invoering op het vlak van productie?

Er werd aangekondigd dat het dierenwelzijn in parkkooihuisvesting ook actief zal worden gecontroleerd. U weet dat mijn partij handhaving heel belangrijk vindt. In hoeverre is dat nu al gebeurd met de parkkooihuisvesting voor vleeskonijnen en welke zijn de bevindingen? Wat is het plan van aanpak voor de kweekkonijnen? Hoe ziet u de handhaving in de toekomst?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Agressie tussen volwassen mannelijke konijnen onderling kan een probleem zijn. Daarom legt de nieuwe wetgeving geen groepshuisvesting voor mannelijke fokkonijnen op. Er worden wel normen vastgelegd voor de huisvesting, zoals een minimale oppervlakte- en hoogtenorm – die er tot nu toe niet was – en de verplichte aanwezigheid van een platform en knaagmateriaal.

Ook tussen voedsters met jongen kan agressie optreden, maar deze agressie neemt af naarmate de jongen ouder worden. Daarom legt de wetgeving ook geen voltijdse groepshuisvesting op, maar gaat het om een groepshuisvesting tijdens slechts een deel van de voortplantingscyclus. Momenteel loopt er een onderzoek bij ILVO om na te gaan wat dan het meest geschikte moment is om de voedsters en hun jongen in groep te brengen, zodat er zo weinig mogelijk agressie is en de groepshuisvesting de dieren wel degelijk voordelen biedt. In dit onderzoek worden ook mogelijke strategieën onderzocht die agressie zouden kunnen minimaliseren, zoals het voorzien in schuilmogelijkheden. De resultaten van dit onderzoek verwacht ik volgend jaar, en pas dan zal het precieze moment bepaald worden waarop de voedsters en hun jongen vanaf 2025 in groep zullen moeten worden gebracht.

Er werd ter zake geen economische impactstudie gemaakt, eenvoudigweg omdat een en ander ook berust op gedegen werk uitgevoerd door de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn heeft ter zake een werkgroep opgericht met daarin belanghebbenden en wetenschappers. De konijnensector is hier sterk bij betrokken en heeft het advies uiteindelijk onderschreven. We hebben dat consensueel tot stand kunnen brengen. Ik moet zeggen dat die aanpak echt vruchten afwerpt.

Wat de handhaving en de inspecties betreft, voeren we met de dienst Dierenwelzijn absoluut controles in konijnenbedrijven uit. Als de nieuwe regelgeving van kracht wordt, zullen we dit natuurlijk controleren. In Vlaanderen gaat het om een select aantal bedrijven. Ik denk dat er in heel Vlaanderen in totaal vijftien bedrijven zijn. Dat is beperkt. Gelukkig worden in de professionele konijnenbedrijven weinig overtredingen vastgesteld.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Is het mogelijk schriftelijk een gedetailleerd overzicht van de handhaving te krijgen, zodat we hier met betrekking tot die vijftien bedrijven zicht op krijgen? *(Instemming van minister Ben Weyts)*

Vorig jaar hebben we in de commissie undercoverbeelden van vleeskonijnen gezien die waren opgedoken. Zoals vaak, ging het om enorm aangrijpende en heel pijnlijke beelden die tot heel emotionele discoursen hebben geleid. Ik vraag me af of die beelden ondertussen, een jaar later, zijn onderzocht. Wat klopte er uiteindelijk van? Waren die beweringen correct? Zijn die beelden gecontroleerd op hun echtheid en op de plaats waar ze zijn genomen? Ik wil dat graag weten, want het is belangrijk dat we hiermee voortgaan. Wat heeft het onderzoek opgeleverd? Welke conclusies en welke vervolgingen zijn hier eventueel aan gekoppeld? Zijn conclusies getrokken over de vraag of die beelden effectief in Vlaanderen zijn genomen? Welke toekomstgerichte maatregelen zult u nemen om dit te voorkomen?

U hebt verwezen naar het onderzoeksproject van ILVO, waarvan we de resultaten volgend jaar mogen verwachten. In principe heeft ILVO een zeer goede reputatie inzake de omgang van dieren en het dierenwelzijn tijdens onderzoeken, maar ik heb gezien dat een dierenrechtenorganisatie over een akelig gedragsexperiment op voedsters spreekt en het dierenwelzijn in vraag stelt. Ik druk me nu nog beleefd

uit. Is er enig tastbaar bewijs dat er in dit onderzoeksproject een probleem met het dierenwelzijn is? Het zou in mijn ogen opmerkelijk zijn, maar dit is het moment op hierop te reageren. Klopt het dat de dieren verzwakt, gevoelig voor melkklier-ontstekingen en dergelijke zijn?

Ik wil ook informeren naar wat na het experiment met die proefdieren zal gebeuren. Mogen ze, om het persbericht te citeren, nadien met pensioen gaan of gaan ze een gruwelijke dood in het slachthuis tegemoet? Ik hoop dat u hierop kunt repliceren, want dat is belangrijke informatie.

U pakt vaak uit met het feit dat Vlaanderen inzake dierenwelzijn een voortrekkers-rol wil spelen. In de konijnenbedrijven lijkt dat effectief het geval te zijn. Op het vlak van de parkkooihuisvesting van konijnen zijn we een voorloper. Ik wil me informeren over de manier waarop u die voortrekkersrol in het voortrekkersgroepje van de lidstaten in de toekomst verder zult uitrollen.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Ik ben bijzonder tevreden met het laatste punt van mevrouw De Vroe. De konijnenhouderij is een kleine sector, maar absoluut een sector die wil inzetten op dierenwelzijn en daar een voortrekkersrol in wil spelen.

De nieuwe regelgeving komt er na overleg met de verschillende stakeholders en na het advies van de Raad voor Dierenwelzijn. Het is een mooie stap voorwaarts die bovendien op een constructieve manier tot stand gekomen is. Daar wou ik toch nog eventjes mijn waardering voor uitspreken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit me aan bij de vraagstelling. Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U bent begonnen met: 'we hebben heel deze regelgeving in nauw overleg met de sector gedaan en dat werpt echt zijn vruchten af'. Minister, ik ben heel blij met die ervaring die u had. Ik hoop dat het ook een aanmoediging is om steeds als er zaken besproken moeten worden en/of eventueel kansen en/of problematieken zijn, dat er in eerste instantie gegrepen wordt naar overleg met de sector. Ik ben ervan overtuigd dat zij allen het dierenwelzijn een warm hart toedragen en daar maximaal op willen inzetten. We moeten natuurlijk rekening houden met de omstandigheden in de praktijk en eventuele andere parameters die meetellen.

De konijnensector in Vlaanderen is een kleinere sector qua aantal bedrijven, maar heeft zeker een belangrijk aandeel. We hebben inderdaad heel duidelijk innova-tieve vooroplopende konijnenhouders. Dat mag duidelijk gesteld worden. Voor we aan de hele regelgeving begonnen waren, waren er reeds konijnenhouders die zelf het voortouw genomen hadden en nieuwe technieken zochten voor de manier waarop de kooien het best ingericht konden worden. Ze zijn zelf die innovatieve weg ingeslagen. Het is meer dan terecht om de konijnenhouders positief in beeld te brengen, tegenover sommige beelden die maar al te vaak naar voren komen en die niet representatief zijn.

Minister, bent u bereid om de konijnenhouders die het voortouw nemen hun innovatieve praktijken in een positieve beeldvorming naar voren te brengen? Dat zou een belangrijk signaal zijn ten aanzien van de konijnenhouders om het dieren-welzijn een trapje hoger op de agenda te zetten.

De mogelijkheden van voedsters en kweekkonijnen kunnen nog worden bij-gestuurd. Het is ook hier positief dat u in overleg bent met de sector omdat er met het specifieke gedrag van de konijnen in bepaalde periodes rekening moet worden

gehouden. Dat brengt complicaties en onderzoek mee. Dat onderzoek is belangrijk. Verder overleg met de sector is cruciaal om te zien hoe we daar in de toekomst mee vooruit kunnen. Dank u wel voor uw manier van werken.

Mevrouw De Vroe verwijst terecht naar de economische impact. Dit zit terecht in het regeerakkoord, de afspraak is dat we het systematisch in het oog houden. U stelt, minister, dat u dat niet dadelijk volledig in beeld hebt gebracht. Dat is belangrijk. Bij grote sectoren hebben we daar wel oog voor. Door het nauwe overleg met de sector en het kleinere aantal bedrijven, zullen zij zeker de oefening gedaan hebben om de haalbaarheid te bekijken. Hopelijk kunnen we op die weg verdergaan.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Op de detailvragen kan ik echt niet antwoorden zo uit de losse pols. Het onderzoeksproject naar de wantoestanden zegt me niets. Als die er waren, en gemeld werden aan onze dienst dierenwelzijn, wordt er een onderzoek gevoerd en wordt er opgetreden.

Deze concrete casus is mij niet bekend, wat niet wil zeggen dat de dienst dierenwelzijn er niet mee bezig is. Ik kan hierover dus niet zomaar los uit de mouw iets bevestigen of ontkennen.

Wat het overleg met de sector betreft, proberen we altijd maximaal innovatieve technieken ten voordele van dierenwelzijn te ondersteunen. Dat wil niet zeggen dat we de sector altijd een vetorecht geven. Maar als we vooruit kunnen raken, samen, met gedeelde belangen, ten voordele van het dierenwelzijn, dan zal ik dat altijd doen. Hier is dat heel goed gegaan.

Aansluitend op de vraag wat we concreet binnen Europa willen doen, kan ik zeggen dat wij in Europa pioniers zijn op dit vlak. Ik vind het ook zeer goed dat dit gebeurt in samenwerking met de sector. Wij zijn het eerste land in Europa dat bezig is met die parkhuisvesting. We briefen daar natuurlijk ook de andere Europese landen over. De Europese Commissie heeft hier ook al haar interesse voor betoond en is zich ter plaatse komen vergewissen van onze praktijken en de nieuwe regelgeving. We hopen dat dat ook een boost kan betekenen, zodat die goede praktijken van Vlaanderen ook op Europees niveau ingang kunnen vinden.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik wil kort repliceren. Ik vind dat we natuurlijk trots mogen zijn op onze voortrekkersrol en de bedrijven die dat bewerkstelligen. Als dit verder uitgerold wordt op Europees niveau, is dat natuurlijk een pluim voor de sector.

Wat de undercoverbeelden betreft, is het natuurlijk wel jammer dat we niet weten hoe het zit met de echtheid van die beelden van deze sector, die het eigenlijk goed doet. We hebben dit vorig jaar al besproken. We kunnen daar vragen over stellen.

Ik heb kennis genomen van het onderzoeksproject. Ik wil vragen om de resultaten daarvan over te maken aan uw diensten. Zoals ik al zei, zou het me verbazen mocht ILVO zich niet voldoende bezighouden met dierenwelzijn in het kader van dit onderzoeksproject. Ik denk dat dit, net als die undercoverbeelden, het best nog eens onderzocht wordt en bekeken moet worden. Dit wordt dus vervolgd, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het koudeprotocol voor pluimvee
– 1536 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, het Vlaamse regeerakkoord voorziet in de invoering van een hitteprotocol opdat dieren die tijdens zeer warme periodes naar het slachthuis moeten worden getransporteerd op een verantwoorde manier geladen, vervoerd en gelost kunnen worden. De sector maakte daarvan het afgelopen jaar heel snel werk, zodat de dieren niet nodeloos moesten lijden tijdens de warme zomerperiode.

Maar daar stopt het engagement niet, integendeel. Naast de welzijnsproblemen die hitte met zich kan meebrengen, kunnen zich uiteraard gelijkaardige problemen voordoen bij het omgekeerde fenomeen, waarvoor we nu gesteld worden: koude. Precies daarom hebben de Vereniging van Industriële Pluimveeslachthuizen, het Nationaal Verbond van Pluimveeslachthuizen en Uitsnijderijen en de minister een koudeprotocol vastgelegd met afspraken over het laden, vervoeren en lossen van pluimvee dat bij erg koude temperaturen overgebracht wordt naar het slachthuis.

Dat is uiteraard geen overbodige luxe, want heel vaak worden dieren al ’s ochtends heel vroeg overgebracht naar het slachthuis. Het slachtproces start zeer vroeg. Vooral pluimvee is niet goed bestand tegen koude. Er zijn in het koudeprotocol duidelijke afspraken gemaakt voor wanneer de temperatuur daalt onder de 5 graden, onder de 0 graden en onder de 7 graden.

Dankzij dat protocol beschikt de sector over duidelijke, uniforme richtlijnen. Het is de functionaris voor het dierenwelzijn in het slachthuis die dan op basis van de weersvoorspellingen van het KMI zal beslissen om het koudeprotocol op te starten.

Het verdient waardering dat de sector deze verantwoordelijkheid op zich heeft genomen en dat zij verder gaan dan wat het regeerakkoord eigenlijk gevraagd heeft. Wij vroegen om een hitteprotocol, maar ik denk dat we bij deze temperaturen heel tevreden mogen zijn dat zij ook een regeling hebben getroffen voor het respecteren van het welzijn bij deze koude temperaturen.

Minister, in welke mate heeft het dierenwelzijnsprobleem met pluimvee zich in het verleden gesteld toen er nog geen sprake was van een koudeprotocol? Welke zijn de belangrijkste bepalingen die het koudeprotocol voorschrijft? Wanneer is dit in werking gegaan? Op welke manier wordt de naleving van dat protocol gehandhaafd, in het bijzonder tijdens het laden en het vervoer? En, minister, zult u deze goede praktijk ook uitdragen naar andere Europese lidstaten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ook deze vraag gaat over de pioniersrol die wij vanuit Vlaanderen opnemen op het vlak van dierenwelzijn, en dan op het vlak van heel specifieke thematieken. Men kan zeggen dat dit, gelukkig ook, vrij uitzonderlijke gevallen zijn. Het gaat over een regeling die we hanteren in geval van extreme weersomstandigheden. We hadden al een hitteplan uitgewerkt met de slachthuissector, ook nog maar vorige zomer. Dat gaat over het laden, lossen en vervoeren van grootvee en pluimvee op dagen met echt warme temperaturen. Tot nu toe was er geen protocol voor koude temperaturen. Nochtans worden dieren ook vaak ’s ochtends heel vroeg overgebracht naar het slachthuis, en met name pluimvee is

echt niet goed bestand tegen erge koude. Grootvee is daar natuurlijk beter tegen bestand. Tijdens koudeperiodes worden in de pluimveeslachthuizen bij aankomst van de vrachtwagens regelmatig ook hogere sterftes dan gemiddeld vastgesteld.

Gelet hierop hebben wij het voorbije najaar samen met de slachthuissector initiatief genomen. We zijn vanuit mijn administratie Dierenwelzijn met de slachthuissector aan tafel geschoven om een koudeprotocol overeen te komen, met afspraken over het laden, vervoeren en lossen van pluimvee. Het koudeprotocol geeft duidelijkheid aan de vele partners die betrokken zijn bij het slachtproces. Het betreft eigenlijk de hele keten: de pluimveehouder, de vangploeg, de transportfirma, de slachthuismedewerkers, de vertegenwoordiger van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV). Iedereen heeft nu dezelfde richtlijnen voor dagen met erg koude temperaturen. Het zijn de functionaris voor het dierenwelzijn, de zogenaamde animal welfare officer, en de planner van de levende aanvoer binnen het slachthuis die op basis van de weersvoorspellingen van het KMI beslissen wanneer dat koudeprotocol moet worden opgestart.

Wat zijn de belangrijkste maatregelen? Op zeer koude dagen wordt de bezettingsdichtheid in de kratten ietwat verhoogd. Als de kippen wat dichter op elkaar zitten, dan wordt de warmte natuurlijk wel makkelijker vastgehouden. Er zijn richtlijnen in verband met het sluiten van de zeilen van de vrachtwagens, zodat er minder warmte kan ontsnappen. Het is wel belangrijk om er hier ook voor te zorgen dat er toch nog voldoende ventilatie is. Er zijn instructies voor wachtende vrachtwagens: wachttijden moeten zo veel mogelijk beperkt worden en in de slachthuizen moeten vrachtwagens waar mogelijk kunnen wachten in wachtruimtes met gesloten deuren. Anders worden de vrachtwagens zo veel mogelijk uit de wind geplaatst. Transporten van langer dan vijf uur worden zo veel mogelijk uitgesteld.

Dat protocol is onmiddellijk van start gegaan. De handhaving gebeurt vooral aan de slachthuizen, waar door de aanwezige controlerende dierenartsen ook kan worden nagegaan of er maatregelen tegen de koude genomen werden en of er dierenwelzijnsproblemen waren. We hebben natuurlijk een vernauwd controlesysteem op de slachthuizen, op het slachtproces, maar in dezen is dat natuurlijk ook van toepassing op het vlak van de controle en de handhaving.

Qua Europese initiatieven: ik wil in eerste instantie dichterbij kijken, naar de Brusselse en Waalse collega's van Dierenwelzijn, omdat we hierin vrij uniek zijn, maar vooralsnog ook nog binnen België.

Dat is de eerste doelstelling, om te proberen dat men daar toch wat dezelfde protocollen zou kunnen hanteren. Vervolgens kunnen we dan naar Europa trekken. Maar het zou een beetje gek zijn indien we er in eerste instantie nog niet in zouden zijn geslaagd om de twee andere gewesten mee te nemen of dat minstens te proberen. Ik verwacht dat die operatie met enig succes zal kunnen worden afgerond.

De voorzitter: Ja, als je alles splitst, moet je natuurlijk met velen overeenkomen. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Het lijkt mij inderdaad logisch dat Wallonië en Brussel mee op die kar springen en dat u de voortrekkersrol uitdraagt naar de Europese lidstaten. Dat is een goed voorbeeld waar iedereen uit kan leren. Ik ga ervan uit dat het gezond verstand zal zegevieren, waar het ook zal zijn dat u de code van goede praktijk inzake dit protocol zult uitdragen.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister, opnieuw inzake handhaving. Ik weet dat ik u daar misschien tot vervelens toe over zal bevragen. Misschien bent u nu

al wat geïrriteerd. Maar voor ons is dat echt heel belangrijk en ik wilde hier even informeren. Want afgelopen zomer is het hitteprotocol wél al in werking getreden en er zijn ondertussen dus al wat ervaringen opgedaan. Welke lessen werden er ondertussen getrokken, die nadien dan eventueel werden meegenomen voor dit koudeprotocol? Welke aanpassingen zult u eventueel aanbrengen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de handhaving, hebben we natuurlijk – en gelukkig – gezorgd voor een versterking van het controlesysteem. Enerzijds hebben we die animal welfare officers, die ook op die koude- en warmteprotocollen moeten toezien. Maar daarnaast zijn er onze eigen Vlaamse mobiele inspectieteams die we hebben uitgerold en die vanzelfsprekend ook in dezen zullen toezien. Ik kan daar echter nog geen cijfers over geven. Gelukkig moeten warmte- en koudeprotocollen vrij uitzonderlijk worden toegepast. Maar nu zullen de koudeprotocollen ongetwijfeld in werking worden gesteld en dan kunnen we zien in welke mate de nieuwe afspraken worden gehonoreerd. Het zal de eerste keer zijn dat die koudeprotocollen in werking treden sinds ze bestaan.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voor alle duidelijkheid, minister, ze zijn toch al in werking?

Ja, oké.

We zijn uiteraard heel tevreden met de versterking van de controlediensten, dat weet u. Maar we zouden graag hebben dat ze in de toekomst nog meer aangekondigd zouden gebeuren, ook dat weet u.

Ik heb verder geen extra slotwoord meer, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over maatregelen tegen het uitbreken van nertsen uit het oogpunt van de volksgezondheid
– 1761 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een eventuele definitieve sluiting van de nertsenhouderijen
– 1770 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, we hebben hierover al een paar keer van gedachten gewisseld, maar in tussentijd evolueert een en ander.

In december 2020 doken er filmpjes op waarin te zien is hoe meerdere nertsen losliepen op een nertsenbedrijf. Waarschijnlijk konden ze ontsnappen op het moment dat ze vergast gingen worden. Het ging om vier of vijf verschillende dieren. Dit was al de tweede keer op korte tijd dat Animal Rights loslopende nertsen filmde op kwekerijen in Vlaanderen. De filmpjes zijn online beschikbaar.

Ook in Nederland zijn loslopende nertsen ontdekt, waarvan er minstens twee besmet bleken te zijn met het coronavirus. We hebben al gemerkt dat er bij nertsen mutaties van het coronavirus kunnen optreden. Ik heb in mijn vragen al een aantal keren gewaarschuwd voor de problematiek van mutaties bij dieren. We weten dat nertsen met het coronavirus worden besmet in kwekerijen. We weten ook dat er een specifieke mutatie van het virus bij nertsen is ontdekt in Denemarken. In Nederland zijn enkele gevallen bekend van mogelijke dier-op-mensbesmettingen op nertsenbedrijven, waar nertsen besmet waren met het virus. Dat is bijzonder verontrustend en boezemt allerminst vertrouwen in.

Over de diepgaande problematiek van de sluiting van nertsenkwekerijen hebben we al veel van gedachten gewisseld, maar in deze coronacrisis en met de extra uitdaging van de varianten die sneller en heftiger lijken te zijn dan het originele coronavirus, wil ik u vragen of u op de hoogte bent van deze nertsenuitbraken en het feit dat dieren losliepen. Welke maatregelen werden er getroffen, gelet op het potentiële gevaar voor de volksgezondheid en het dierenwelzijn? Dat heet dan 'low probability, high impact'.

Wat wordt er gedaan om uitbraken te voorkomen, zeker in deze coronatijden? Gelet op de context van de mutaties die zorgen baren, gelet op de marktdynamiek en de jaarcyclus voor de opkweek van nertsen, houdt u nog altijd dezelfde visie aan of kan ik u toch overtuigen om over te gaan tot het vervroegd sluiten van nertsenkwekerijen omdat er geen enkele objectieve reden meer is om te blijven volhouden en de risico's alleen maar groeien?

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): De acht laatste nertsenhouderijen liggen momenteel stil. Dat zegt de Belgische Bontfederatie in Landbouwleven, maar voegt eraan toe dat wegens de gestegen bontprijzen fokkers een heropstart zouden kunnen overwegen. Zo hopen ze de verliezen van vorige jaren enigszins te compenseren.

De nertsenfokkerij kent een jaarcyclus: in maart worden de reuen en moederdieren gepaard, eind april-begin mei worden de pups geboren, in juni worden de jongen gespeend en wanneer ze zeven maanden oud zijn worden ze eind november en december vergast voor hun huid. De reuen worden normalerwijs deze en volgende maand handmatig bij de fokmoeders geplaatst en dat gebeurt in meerdere keren. Het is een tijd van zeer intensief contact tussen de nertsen en medewerkers op nertsenfokkerijen. De besmettingscijfers zijn nog steeds hoog en de vaccinatie komt pas zeer langzaam op gang. Wanneer een medewerker een nerts besmet, volgt een razendsnelle virusoverdracht van nerts op nerts. Dit is vorig jaar gebleken in Nederland, Zweden, Spanje, Griekenland en Frankrijk. Nertsen kunnen vervolgens ook weer mensen besmetten.

Nu de nertsenhouderijen stilliggen, lijkt het moment gekomen om ze onmiddellijk te sluiten en het houden van nertsen nu al te verbieden. Hoe evalueert u de risico's inzake virusoverdracht in nertsenhouderijen en welke conclusies trekt u daaruit? Zult u onmiddellijk tot actie overgaan en het houden van nertsen per direct verbieden? Indien wel, onder welke voorwaarden? Indien niet, welke andere initiatieven neemt u dan wel?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik apprecieer natuurlijk de pogingen om mijn bevoegdhedenpakket uitgebreid te zien, maar vooralsnog, tot op heden, is in dezen mijn bevoegdheid beperkt tot dierenwelzijn en niet tot volksgezondheid of dierengezondheid. Ik heb geen bevoegdheid om maatregelen te nemen met betrekking

tot de COVID-19-crisis in pelsdierhouderijbedrijven. Ik heb dat al een paar keer trachten toe te lichten.

Vanuit dierenwelzijnsoogpunt is de situatie overigens niet veranderd, en alleszins niet ten slechte. Ik zie momenteel geen aanleiding om in bedrijven te gaan ruimen of dieren plots te gaan doden. Bovendien is de situatie net ten goede veranderd, in die zin dat alle Vlaamse nertsenhouders hun activiteiten inmiddels hebben stopgezet. Het is inderdaad zo dat de nertsenhouders nog de mogelijkheid hebben om die te hervatten, net gelet op de decretaal voorziene overgangsperiode die we tot 30 november 2023 hebben voorzien.

Ik vind ook dat er geen onmiddellijke aanleiding is. En ten tweede hebben we duidelijke afspraken gemaakt. Ik sluit akkoorden en ik respecteer die. Als we een breed gedragen ambitieus dierenwelzijnsbeleid willen voeren, en afspraken maken met sectoren, wil ik er ook voor zorgen dat die afspraken gehonoreerd worden. Ik denk dat we erin geslaagd zijn om verregaande afspraken te maken, zelfs als het gaat over de uitbaters van de ponycarrousels. We zijn erin geslaagd om afspraken te maken, ook met de nertsenhouders en de producenten van foie gras om die activiteiten te staken of af te bouwen. Maar we moeten die afspraken dan ook honoreren. Zelfs in deze kwestie is er geen aanleiding tot zo'n maatregel, omdat ze hun activiteiten inmiddels hebben stopgezet. Ik wil me ook altijd tonen als een betrouwbare gesprekspartner die niet altijd terugkomt op gemaakte afspraken.

Wat de vergoedingsdossiers betreft, wil ik nog meegeven dat ondertussen acht pelsdierhouderijen een aanvraag hebben ingediend in het kader van de wettelijke regeling van de vergoeding bij bedrijfsstopzetting en bedrijfsreconversie van pelsdierhouderijen; zeven voor een stopzetting en een voor een renovatie. Voor een van die acht bedrijven heeft de landcommissie ook al een beslissing genomen met betrekking tot de volledigheid van het dossier. Dus ook daar zetten we een goede stap vooruit. Andere dossiers zullen ongetwijfeld spoedig volgen.

De landcommissie nam inmiddels ook een beslissing over de pelsdierhouder die een aanvraag heeft ingediend via de IHD-PAS-regeling (instandhoudingsdoelstelling, Programmatische Aanpak Stikstof). De landcommissie gaat daar eerstdaags een officieel aanbod doen aan de pelsdierhouder. Het bedrijf kan dan ook in beroep gaan bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) als dat bedrijf het opportuun acht. Maar zodra de bedrijfsleider het aanbod aanvaardt, kan worden overgegaan tot de uitbetaling. In totaal hebben dus al negen pelsdierhouderijen een aanvraag ingediend voor vergoedingen. Die bal is serieus aan het rollen gegaan, we gaan daar absoluut naar een uitdoving. Dat is opnieuw een gigantische stap vooruit. Ik zie in dezen ook niet waarom we gemaakte afspraken niet zouden honoreren.

In verband met de vergoedingen wil ik toch eens meegeven dat de vergoeding jaarlijks daalt met 10 procent. Er is dus afdoende stimulus om ervoor te zorgen dat bedrijven wel degelijk versneld zullen sluiten. De indieningsdatum van de aanvraag geldt als referentiedatum. De pelsdierhouders hebben er dus alle belang bij om hun activiteiten zo snel mogelijk stop te zetten. En we zien ook stelselmatig dat er steeds meer wordt ingegaan op dat aanbod.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, u bent bevoegd voor Sport, en ik weet dat dat veel overleg vraagt. En ik weet dat u niet de bevoegdheid voor covid hebt. Maar het gaat natuurlijk wel over dat kruispunt, en daar hebt u wel een verantwoordelijkheid.

Ik vind het werkelijk bijzonder belangrijk dat een politicus aan betrouwbaar en voorspelbaar beleid doet. Maar in dit geval, als de omstandigheden wijzigen, moet u ook op die omstandigheden inspelen. Mijn vraag ging over dieren, over ontsnapte

nertsen die drager zijn van het virus, nertsen bij wie er mutaties van dat virus komen, met een potentieel desastreus effect op de volksgezondheid. En dan is het zowel vanuit het oogpunt van dierenwelzijn – uw bevoegdheid – als volksgezondheid niet goed dat er dieren ontsnappen en los kunnen rondlopen.

Wat betreft de problematiek van het uitdoven van de nertskwekerij, is het de positie van de groene partij om nu de gelegenheid te grijpen om ze te sluiten. We gaan allebei voor het uitdoofbeleid, maar wij zeggen dat COVID-19 een nieuwe context heeft geschapen die maakt dat nu speculeren op de toekomstige winst van voorlopig uitdoven en dan opnieuw een cyclus opstarten omdat in andere landen het uitdoofbeleid sneller gaat, niet goed is voor het dierenwelzijn en potentieel gevaarlijk voor de volksgezondheid. Dit is een virus dat hier helaas nog even zal blijven. Ik hoop echt dat we onze bevolking perspectief kunnen geven over de vaccinaties en dat dat snel kan. Het mag allemaal sneller, absoluut, maar in tussentijd is het ook aan ons, politici, om een voorzichtig beleid te voeren en om te zorgen dat die nieuwe mutaties in elk geval al niet kunnen ontstaan en rondwaren. Ik denk dat u die insteek toch wel minimaliseert. Mijn bekommernis is wel degelijk ingegeven door dierenwelzijn omdat ik het gevaar zie opduiken van een veranderde context waarop nertsenkwekerijen inspelen, wat ook aangegeven wordt. De prijs die in de toekomst misschien zal worden betaald op de markt, zal veel hoger zijn. Men zegt: 'Dit jaar even niet, maar in 2022 en 2023 wel als het nog goed kan, en dan doven we definitief uit'. Dat is voor mij geen wenselijk beleid, dat is een 'stop-and-go'-beleid op de kap van het dierenwelzijn, met een potentieel gevaar op vlak van volksgezondheid. Zoals ik al zei: 'low probability' maar 'high impact'. Dat is wat een pandemie is, dat is het kenmerk van een pandemie.

Ik ben het dus niet met u eens, maar dat weet u al. Ik geloof nogal dat 'when the facts change' wij daar als beleidsmakers ook op moeten inspelen, uiteraard met een zo voorspelbaar en degelijk mogelijk beleid. Maar ik geloof ook wel dat wij een verantwoordelijkheid hebben die breder gaat, vandaar mijn vraag. U bent niet ingegaan op mijn vraag of u op de hoogte was van die uitbraken en op welke manier u sowieso voor de toekomst, als er een nieuwe cyclus zou worden opgestart, uitbraken zult willen voorkomen. We stellen vast dat we op dat vlak niet op hetzelfde spoor zitten. Ik vind dat jammer, zeker omdat u zelf verwijst naar die dalende vergoeding. Dat weten we, dat hebben we in eerdere debatten ook besproken. Als de vergoeding daalt, zal men nog meer de rekening maken of het de moeite loont om te speculeren op die stijgende marktprijzen de komende jaren. Ik blijf dus met mijn bezorgdheid zitten. Ik vind het jammer dat er van u geen openheid is naar wat in andere landen die ook aan goed, behoorlijk en voorspelbaar bestuur doen, wel gebeurt, namelijk de datum van de uitdoving te vervroegen.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik ben blij dat ondertussen al acht of negen bedrijven een vergoedingsaanvraag hebben gedaan. Dat wil zeggen dat ze eventueel de intentie hebben om te stoppen. Ik snap dus niet goed waarom u dan niet wilt overgaan tot de definitieve stopzetting. Ik begrijp dat er afspraken gemaakt zijn en dat die moeten worden gerespecteerd, maar corona is een onvoorziene gebeurtenis die ons de mogelijkheid geeft om sneller over te gaan tot het sluiten van de pelsdierkwekerijen. Dat bevordert ook het dierenwelzijn en dat is toch uw verantwoordelijkheid. U zegt dat de gezondheid van dieren niet uw bevoegdheid is, maar dat kan men niet los zien van dierenwelzijn. Het welzijn van een dier is belangrijk en daar hoort ook de gezondheid van het dier bij.

Ik moet mijn collega Almaci bijtreden dat dit een zeer gemiste kans is om nu vroegtijdig de pelsdierkwekerijen te sluiten. Ze zijn allemaal al aanvragen aan het doen. Als u nu beslist om het nu definitief stop te zetten, dan betaalt u gewoon de hogere vergoeding uit. Als ze dan toch hun aanvragen al gedaan hebben, dan denk

ik dat iedereen er gelukkig mee is. Ook de dieren zijn gelukkig. De pelsdierkwekerijen hebben dan nog een verhoogde tegemoetkoming gekregen. Het kan in andere landen, minister, waarom kan het dan niet in Vlaanderen? Wij willen toch voortrekker zijn in dierenwelzijn, dat zegt u geregeld. Als het in andere landen kan, dan moet het toch ook in Vlaanderen realiseerbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik denk dat we in Vlaanderen momenteel nog van geluk mogen spreken en dat er nog geen enkele nerts besmet geraakte met COVID-19. Dat is een goede zaak en we moeten hopen dat dat zo blijft.

Ik verneem dat Finland klaar zou zijn met een vaccin tegen covid voor nertsen. Hebt u daar nieuws over, voor het geval dat? Maar nogmaals, laat ons hopen dat we hiervan gespaard blijven.

Ten tweede is het toch wel belangrijk en nodig om een heel duidelijke kijk te hebben op het aantal nertsen dat we momenteel in Vlaanderen hebben. Het aantal nertsenhouderijen kennen we, maar hoe functioneren ze momenteel nog allemaal? Het is belangrijk om dat heel duidelijk in kaart te brengen. Ik ga ervan uit dat men dat wel weet, maar het aantal dieren is misschien nog niet in detail gekend.

De beste manier om zo snel mogelijk het potentiële probleem op te lossen, is natuurlijk zo snel mogelijk de stopzetting van de nertsenhouderijen af te handelen. We weten met z'n allen ook dat nertsenhouders die nog in aanmerking willen komen voor een volledige vergoeding, een aanvraag moeten indienen voor 1 april; anders zal die vergoeding jaarlijks met 10 procent verlagen. Het is toch belangrijk om daar druk op te zetten. Maar, minister, ik blijf vernemen – ik ga niet alles herhalen wat ik wat dit betreft in het verleden al heb gezegd – dat men het gevoel heeft dat er nog getalmd wordt, dat er soms twee, drie jaren overheen gaan vooraleer men met een aanbod zou komen. Ik zou toch willen vragen om dat goed en kort door uw diensten te laten opvolgen, zodanig dat men de andere bedrijven toch wel met de vergoeding kan tegemoetkomen.

Verder hoor ik, minister, dat er binnen de sector geruchten zijn dat ook voor andere pelsdierhouderijen vanuit de bevoegde commissie zou worden gepusht naar een regeling in het kader van de PAS. Klopt dit of gaat dit om een loos gerucht?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Het is een thema dat hier al een heel aantal keren aan bod is gekomen in een aantal vragen, onder andere eind januari nog. De evoluties in de andere EU-landen zijn ongunstig, maar die evoluties zien we natuurlijk op dit moment niet bij ons. Gezondheid is een federale bevoegdheid, dat werd gezegd. Ik denk dat er natuurlijk ook argumenten zijn om dat anders aan te pakken. Ik had dat zelf ook liever anders gezien, maar dat zijn natuurlijk wel de feiten waar we vandaag mee zitten. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat Vlaanderen niet de vinger aan de pols moet houden, en ik denk ook dat we dat doen, dat is ook te belangrijk. Vlaanderen volgt dat op en indien nodig kan er natuurlijk snel geanticipeerd worden.

Wat het uitdoofscenario zelf betreft: het vergoedingssysteem werd vastgelegd bij besluit van de Vlaamse Regering. Die beslissing tot stopzetting is genomen en de Europese toets werd doorstaan. Ik denk dus dat het ondertussen echt wel voldoende duidelijk is op dat vlak en dat die afspraken gemaakt zijn.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil graag even tussenkomen in deze vraagstelling. We hebben hier inderdaad in het verleden ook al over gesproken. Ik wil toch wel

enige klaarheid vragen rond de dreiging qua volksgezondheid die er zou zijn en waar collega's ook heel fel naar verwijzen, met voorbeelden uit andere landen. Dat is natuurlijk een manier om naar een zaak te kijken, maar ik denk dat het belangrijk is dat we bij de feiten blijven, ook Vlaanderen. We kunnen natuurlijk van elk dossier een staatshervormingsdossier maken, ik denk niet dat dat hier de bedoeling kan zijn. Het klopt wel dat hier verschillende bevoegdheden op verschillende beleidsniveaus liggen, maar ik ga ervan uit – althans dat is toch de opdracht – dat er heel goed wordt samengewerkt.

En in dezen minister, wil ik u dan ook heel duidelijk vragen: zouden er signalen zijn dat de nertsenkwekerijen in Vlaanderen een bedreiging zouden zijn voor de volksgezondheid?

Ik stel die vraag heel duidelijk omdat in alle voorgaande vragen duidelijk is gesteld dat u vanuit het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) het signaal had gekregen dat dit niet het geval zou zijn. Bij dezen dus opnieuw de vraag of daar andere signalen zijn waarop moet worden geanticipeerd, dan wel of wij enkel reageren op beleidskeuzes die men in andere landen maakt. Wanneer we de analyse van de andere landen maken, stellen we ook daar pro's en contra's vast die we toch niet kunnen ontkennen. Hebt u daar signalen van en bent u daarover in overleg met de bevoegde diensten?

Collega De Vroe vroeg inderdaad ook al of er signalen zijn over de erkenning van eventuele vaccins in het kader van de dierengezondheid en de nertsen. Volgt u die evolutie ook?

Tot slot wil ik ook even stilstaan bij uw uitspraak dat u een betrouwbare overheid en minister wilt zijn en dat afspraken die zijn gemaakt ook moeten worden nagekomen en uitgevoerd. Ik kan u alleen maar dankbaar zijn dat u dit serieus neemt en daar effectief een punt van wilt maken. Ik wil echter wel mijn bezorgdheid uiten, zoals ik ook in het verleden al heb gedaan, dat wanneer het op het terrein gaat over het snel en accuraat handelen, een vlotte samenwerking tussen de dossieraanvragers, het snel reageren en terugkoppelen van de voelingen waar men al dan niet voor in aanmerking komt, het vlot overleggen, bemiddelen en onderhandelen daarover, daar toch een ander gevoel leeft op het terrein. Voelt u dit ook zo aan? Komen die signalen tot bij u? Welke maatregelen zult u eventueel nemen om dat vertrouwen dat u nastreeft, effectief op het terrein waar te maken? Ik wil gewoon duidelijkheid krijgen waar de knelpunten zitten en hoe we die eventueel kunnen oplossen.

Zoals u zelf ook stelde, minister, wordt hier een grote stap gezet in een bedrijfsstopzetting. Het is de eerste keer dat dit gebeurt. Als we hier de bal misslaan, zal dat niet goed zijn voor het vertrouwen in eventueel toekomstige dossiers over een uitdoofbeleid en zullen die altijd met argusogen worden bekeken. Hoe ervaart u dit en hoe volgt u dit op? Zijn eventuele bijsturingen mogelijk?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn enkele vragenstellers die heel enthousiast zijn over het volgen van buitenlandse voorbeelden waarbij men plots heeft beslist om het bedrijf te ruimen en dieren massaal af te slachten. Ik ga daar niet in mee. Ik denk dat het belang van dierenwelzijn daar niet bepaald mee gebaat is. De activiteiten in de Vlaamse bedrijven zijn trouwens gestaakt. Op het vlak van dierenwelzijn zie ik geen winst, niet op korte termijn en wellicht ook niet op lange termijn. Ook vanuit de coronadreiging zie ik geen aanleiding aangezien de activiteiten zijn gestaakt.

Mevrouw Almaci, wanneer u op grond van uw inzichten, virologisch of anders, wel aanleiding ziet om op te treden vanuit de volksgezondheid, 'you are barking up the

wrong tree'. 'Go barking up the right tree, it's your own tree'. Het is de Federale Regering die ter zake bevoegd is. Als u dat zo essentieel vindt en meent dat we dit toch moeten doen vanuit de volksgezondheid, dan kunt u zich richten tot de bevoegde federale minister. Ik begrijp ten volle dat die dat niet doet, dat die ter zake niet optreedt gelet op het feit dat de activiteiten zijn gestaakt.

Wat de vragen betreft of wij worden gebrieft en of wij een vinger aan de pols houden, kan ik bevestigend antwoorden.

Het FAVV controleert ook de Vlaamse bedrijven op COVID-19. Het FAVV heeft bloedtesten afgenomen om te zien of de dieren antilichamen hebben tegen dat virus. Er is geen enkel spoor van coronabesmetting vastgesteld. Het is trouwens ook zo dat al sinds juni COVID-19 bij dieren onderworpen is aan de meldingsplicht. Er zijn bij het FAVV geen meldingen binnengekomen. We houden daar dus wel de vinger aan de pols. Als u vindt dat dat allemaal niet genoeg is, dan houd ik geen federale initiatieven tegen. U hebt daar meer te zeggen dan ikzelf.

Conclusie: er is geen winst op het vlak van corona. Er is geen winst op de korte termijn inzake dierenwelzijn. En er is ook op langere termijn geen winst inzake dierenwelzijn want ik wil toch wel een betrouwbaar en rechtszeker dierenwelzijnsbeleid waarmee ik duidelijke afspraken kan maken. We bieden de mogelijkheid aan bedrijven om versneld te sluiten. Zij hebben daar ook voordeel bij. Ik zie dat ze van die mogelijkheid gebruikmaken. Ik ga ervan uit dat we versneld zullen kunnen schakelen zodat de datum 30 november 2023 het resultaat kan zijn van een ambitieus en doordacht en betrouwbaar beleid.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik begrijp eigenlijk de agressieve toon niet. Ik vind dat echt spijtig. Ik heb eerder in dit dossier over de nertsenkwekerijen en de sluiting ervan aangegeven dat wij voorstander zijn van het uitdoofbeleid. U mag met mij van mening verschillen over de timing. Maar wij zeggen dat er een bijzondere context is, een context die twee elementen in zich draagt: volksgezondheid en marktspeculatie. Als minister van Dierenwelzijn hebt u een unieke kans om te doen wat andere ministers van Dierenwelzijn in andere landen doen: vanuit die context uw beleid bijsturen, zodat het effectiever is op al die fronten. U mag zich daaraan onttrekken. U mag continu zeggen dat u liever meer bevoegdheden had gehad en dat u het fijn vindt dat mensen u meer bevoegdheden willen verlenen. Mijn enige vraag is: binnen uw bevoegdheid als minister van Dierenwelzijn komt het aan u toe om over te gaan naar een vervroegde sluiting. Die macht hebt u. U moet daarbij niet denigrerend doen ten aanzien van andere niveaus. U hoeft daarbij niet te zeggen wat anderen moeten zeggen. Vlaanderen is wat betreft het toedienen van de vaccins en de strategieën … Vanavond komt er een heel interessante Panoreportage op de VRT, ik hoop dat u ze bekijkt. Daar zijn nog wel wat issues te tackelen.

U hebt zelfs in ons een bondgenoot om betere oplossingen te krijgen. Maar wat ik niet wil, is dat u als minister van Dierenwelzijn zegt: 'Wacht efkens, dit is mijn rol niet.' Het is uw rol wel. Ik heb u een vraag gesteld over uitbraken. U hebt op die vraag niet geantwoord. U zegt dat het er nu niet meer toe doet omdat het op dit moment stilligt. Ik zeg dat er op een bepaald moment, omwille van de marktdruk, opnieuw overwegingen zullen komen over de mogelijke winst die kan worden gemaakt door de evoluties in andere landen, die naar aanleiding van covid wel belangrijke beslissingen tot vervroeging hebben genomen. Dan zult u opnieuw worden geconfronteerd met de problematiek van uitbraken, die blijkbaar nog bestaat, met de problematiek dat men gaat speculeren omdat iets nog winstgevend is, zelfs voor die paar jaar die er nog resten, gezien de cyclus van die dieren, enzovoort.

Ik wil niet te technisch worden, maar het is wel duidelijk dat u dit ten gronde niet wilt. Ik mag dat ten gronde spijtig vinden. Daar hoort niet over van alles en nog wat een retoriek bij die dat moet verhullen. Het is au fond wel uw positie. Ik vind dat jammer vanuit de positie van Dierenwelzijn. En ik vind dat jammer in een context waarvan ik hoop dat we ons er allemaal toe engageren. Een context die lastig en problematisch is qua volksgezondheid en waar er ook een samenhang is – of we dat nu willen of niet – met wat we leren uit wat er in het buitenland is gebeurd, zodat we niet wachten tot het ook hier gebeurt.

Dus, bon, ik betreur deze manier van debatteren. Misschien ligt het ook aan de manier waarop we het digitaal moeten doen. Als het de bedoeling is dat hierover geen vragen meer zullen worden gesteld, dan hoop ik dat er in de toekomst in ieder geval niet gespeculeerd zal worden en dat we niet in een context terechtkomen waarin de vragen die we nu stellen zich realiseren. Ik hoop dat oprecht maar ik was daar liever beter op voorbereid geweest en ik had liever gedaan wat andere landen ook deden: gebruikmaken van de context en de beslissingen nemen die van goed bestuur zouden getuigen.

Ik hoef daarvoor niet 'up anyone's tree' te 'barken' en dat heb ik ten aanzien van u ook niet gedaan. Ik heb mijn parlementaire plicht gedaan en een aantal vragen gesteld. Moeilijker dan dat is het niet.

En wees gerust, ik heb uw boodschap goed begrepen. Ik reken op de steun van de N-VA om ook federaal rond Volksgezondheid te doen wat nodig is, en zeker ook om op Vlaams niveau zelfs met deze regering die fakkel op te nemen. Want daar is het resultaat ook niet min.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor de antwoorden. Ik ben blij dat de activiteiten op dit moment gestaakt zijn, maar zoals de collega ook zegt, staat die nertsenhouderijen niets in de weg om weer op te starten. U geeft aan dat u de indruk hebt dat er versneld geschakeld zal worden om over te gaan tot sluiting, maar u kunt dit dus wel een handje helpen door zelf te zeggen dat we versneld gaan sluiten. Ik heb de indruk dat u niet van plan bent om dit te doen en dat u deze crisis dus niet aangrijpt om de moed te hebben om de nertsenhouderijen vroeger te sluiten. Dit was een ultieme kans om vervroegd over te gaan tot sluiting en ik denk dat het een gemiste kans is om deze niet aan te grijpen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Raad voor Dierenwelzijn over dolfinaria
– 1763 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Collega's, een aantal van jullie zullen gemerkt hebben dat in Brussel de ordonnantie met betrekking tot het verbod op het houden van walvisachtigen en zeeroofdieren begin februari unaniem werd goedgekeurd, nota bene met steun van de N-VA. In het Belgisch staatsblad van 1 april 2019 zijn ook veranderingen gepubliceerd betreffende de afmetingen van de verblijven van primaten en zeezoogdieren, voor zover die nog bestaan. Alleen de verblijven voor dolfijnen zijn niet genoemd in het staatsblad, ook al zijn dat zeezoogdieren en ook

al was er een advies van de Raad voor Dierenwelzijn, specifiek over het opnemen van dolfijnen als zeezoogdieren.

In het Vlaamse regeerakkoord – we hebben het over Brussel en het Belgisch Staatsblad, waar dolfinaria ontbreken, ondanks een advies van de Raad voor Dierenwelzijn – staat nu dat er wordt nagedacht over een eventuele uitfasering van het houden van dolfijnen in gevangenschap. Dat idee steunen we ten volle – we hebben het in Brussel ook gestemd –maar deze uitfasering mag niet ten koste gaan van het welzijn van de dolfijnen die momenteel in gevangenschap zitten en dat ook in de toekomst nog zullen blijven, met of zonder verbod. Het gaat om één dolfinarium.

Er is een reden, vermoed ik, waarom de dolfijnen uit de herziening van de afmetingen van de verblijven van zeezoogdieren en primaten zijn gehouden. Ik zou die graag vernemen.

De Raad voor Dierenwelzijn is heel specifiek in zijn advies en vraagt om dat wel te doen. Bent u alsnog bereid om de aanbevelingen van de Raad voor Dierenwelzijn ter harte te nemen?

Welke stappen zijn er ondertussen al genomen om een uitfasering te realiseren in Vlaanderen? Welke timing voorziet u voor de uitfasering van de dolfinaria?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kan hier betrekkelijk kort over zijn. Ik wil alle opties betreffende de toekomst van het dolfinarium openhouden en daarom heb ik de normen voor dolfijnen niet mee opgenomen in de herziening van de afmetingen van de verblijven van primaten en zeezoogdieren in 2019. Anders zou ik het voornemen om een uitdoofbeleid uit te werken doorkruisen. Dat zou het signaal geven dat de discussie beslecht is en dat een loutere aanpassing van de normen zou volstaan. U weet dat ik hogere ambities heb.

Ik heb daarvoor het advies gevraagd aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, die het in zijn planning heeft opgenomen voor 2022. Het opzet is momenteel dat er eerst een rapport wordt opgemaakt en dat er een werkgroep komt waarin wetenschappers en betrokken partijen kunnen deelnemen aan de discussie.

Ik ga dus voor dat spoor, een ambitieuzer spoor. U kunt zich afvragen of dat wel realistisch is, maar ik wil in elk geval een poging ondernemen en werk maken van een realisatie van die ambitie.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik moet helaas bekennen dat mijn internetverbinding om een of andere reden even is uitgevallen en ik een gedeelte van uw antwoord helaas niet heb gehoord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Almaci, ik zal het snel herhalen, want het is eigenlijk betrekkelijk beperkt. Ik wil mijn ambitie inzake een uitdoving van het dolfinarium en inzake de normen voor dolfijnen niet doorkruisen door nu het initiatief te nemen aan de oppervlaktenormen te sleutelen. Daardoor zou ik het signaal geven dat het allemaal in orde is indien de infrastructuur wordt aangepast. Ik heb de vraag aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn gesteld. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn heeft dit in zijn planning voor volgend jaar opgenomen, zal een rapport hierover opstellen en zal een werkgroep met wetenschappers en betrokken partijen starten om de discussie gestalte te geven. Ik weet dat dit iets ambitieuzer is en dat sommigen het niet realistisch vinden, maar ik wil die poging alleszins ondernemen.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De oproep van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn houdt in dat de dolfijnenbassins worden aangepast en dat het dolfinarium blijft voortbestaan tot het na de dood van de langstlevende dolfijn kan worden gesloten. Die timing voorziet in een sluiting na de dood van de langstlevende dolfijn, maar het dolfinarium moet wel worden aangepast. Dat is een en-enverhaal. Mijn vraag is om dat en-enverhaal te volgen.

Om die reden heb ik specifiek een vraag over de timing voor de uitfasering gesteld. U hebt geen vaste timing. In de planning van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn staat dat volgend jaar een werkgroep met wetenschappers en betrokkenen wordt opgericht om hierover van gedachten te wisselen, maar we weten al wat het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is. Die timing houdt geen sluiting volgend jaar of binnen twee jaar in. Als u het dolfinarium wilt sluiten, moet u een oplossing voor de dolfijnen hebben. Ondertussen is het voor het dierenwelzijn, de bevoegdheid van de commissie waarin we hier zitten, belangrijk de verblijfsomstandigheden van de dolfijnen aan hun noden aan te passen. Voor mij sluit het ene het andere niet uit. Ik hoop dat u dit inziet, want het gaat niet om iets dat op zeer korte termijn zal gebeuren. Als u me kunt zeggen dat u van een timing op korte termijn uitgaat, wordt het een ander verhaal. Als u niet duidelijk kunt maken, dat het om een sluiting op korte termijn gaat, iets wat ik in uw antwoord niet heb vernomen, is het zeer moeilijk de oproep van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn om de dolfijnenbassins aan de nieuwe adviezen aan te passen, zodat de dolfijnen een betere levenskwaliteit krijgen, naast u neer te leggen.

Voor mij is het een en-enverhaal. Mijn vraag is dan ook of u zelf een specifieke timing in het achterhoofd hebt. Zal dat op korte termijn, middellange termijn of lange termijn gebeuren? Hoe kijkt u daarnaar? Uw antwoord hangt daar immers mee samen. Indien u dat niet wilt doen omdat we anders geneigd zouden zijn het dolfinarium langer open te houden en indien u van een sluiting op korte termijn uitgaat, kan ik dat begrijpen. In het andere geval lijkt me dit een inspanning die omwille van het dierenwelzijn moet worden geleverd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Almaci, de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn heeft zich, voor alle duidelijkheid, niet over een uitdovingsbeleid uitgesproken. Dat is niet zo. Aangezien ik die ambitie wel heb, heb ik de thematiek opnieuw bij hen gelegd.

Ik heb al gezegd dat ik dat op tafel wil leggen, dat doe ik dan ook. Als we gaan zorgen voor een aanpassing, opnieuw, na de wijziging in 2014, van de normen inzake oppervlakte en andere, geven we het tegenovergestelde signaal. Als de infrastructuur moet worden aangepast, zijn dat voor zeezoogdieren niet bepaald beperkte kosten. Dat kan niet op een drafje worden afgehandeld. Daar zijn heel grote kosten aan verbonden.

Je kunt moeilijk de twee doen. Je kunt dat wel zeggen, maar in realiteit kun je dat niet maken. Enerzijds zeggen: doe maar grote investeringen en pas de infrastructuur aan, en anderzijds, een tijdje later: we gaan naar een uitdoofbeleid. We willen een betrouwbaar, rechtszeker, geloofwaardig dierenwelzijnsbeleid voeren. Daarom zeg ik het heel duidelijk en geef ik de Raad voor Dierenwelzijn de opdracht en laat ik het opnemen in de planning, in de hoop dat die ambitie zich realiseert. We zullen zien, ik wil zeker een poging ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik kan dat begrijpen als u uitgaat van de korte termijn, maar als het gaat over nog tien of vijftien jaar, zitten we in een ander debat. Mijn belangrijkste boodschap is dat de uitfasering noodzakelijk is. Enerzijds moet die garantie bieden dat er geen nieuwe dolfijnen worden toegestaan in Vlaanderen, noch door import noch door kweek, maar anderzijds moeten de dieren die nu verblijven in het dolfinarium de garantie krijgen op goede verzorging en een comfortabele oude dag. Ik kijk uit naar het resultaat van de werkgroep, maar ik stel vast dat het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn waar ik naar verwees, zegt dat het goed is om ook de dolfijnenbassins aan te passen. Vandaar mijn verbazing dat net die eruit waren gehouden in Het Belgisch Staatsblad.

U verwijst naar een financiële overweging. Die heeft te maken met de timing. Ik begrijp dat u vandaag niet op die timing wilt antwoorden, u bent er niet op ingegaan. De overweging snijdt alleen maar hout als u ervan uitgaat dat het dolfinarium op korte termijn echt wel sluit. In alle andere gevallen moet men continu investeringen doen in het onderhoud van de bestaande installaties. Dan is er eigenlijk geen verantwoording – terwijl de normen en de wetgeving veranderen – om net de voorwaarden voor die zeezoogdieren en hun levenskwaliteit eruit te houden.

Dat aspect van de timing is echt wel de crux. Ik had gehoopt dat u daar uw visie op zou geven. Ik geef in ieder geval die van ons. De uitfasering is noodzakelijk. De garantie dat er geen nieuwe dolfijnen meer bijkomen, ze niet worden toegestaan, door import noch door kweek, is noodzakelijk. Tegelijk moeten de levensomstandigheden van de dieren die er nu zijn, worden verbeterd. Ik ga ervan uit, dat voel ik ook een beetje in uw antwoord, dat de sluiting niet voor morgen is. Juist daarom is het belangrijk voor ons om voor die levensomstandigheden de nodige investeringen te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over transparantie bij dierproeven – 1764 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Het is een moeilijk en gevoelig maar open debat. Het zal u niet verbazen, minister, dat het samenhangt met onderzoek naar het covidvaccin. Ik voer dit debat vandaag op basis van cijfers van 2019.

Het zal u niet ontgaan zijn dat er recent actie werd gevoerd aan de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven) om maximale transparantie te vragen met betrekking tot dierproeven met proefapen. Het zijn toch dieren met een hoge ontwikkeling en een hoog pijnniveau. De vraag op zich is eigenlijk wel terecht.

Sinds 2014 werden er minstens 29 onderzoeken gedaan met 171 'niet-humane primaten', zoals dat dan genoemd wordt. Dat zijn resusapen. We weten echter niet wat daarna het uiteindelijke lot is van die dieren. Geen enkel onderzoek geeft daar duidelijkheid over. Men noteert in een technische samenvatting wel verschillende opties, zoals euthanasie, pensionering van de dieren, hergebruik, plaatsing in een opvangcentrum.

Eigenlijk is het verplicht om, na het einde van elk onderzoek met niet-menselijke primaten, een retrospectieve analyse te maken, een terugblik dus op hoe alles

verlopen is. Die moet onder andere het exact aantal dieren tijdens het onderzoek vermelden en moet worden opgesteld door de ethische commissie.

Die analyse moet dan toegevoegd worden aan de niet-technische samenvatting en moet gepubliceerd worden door de Vlaamse dienst Dierenwelzijn. Hoewel we deze verplichting al heel lang kennen, sinds 2013, werd geen enkele niet-technische samenvatting bijgewerkt met de resultaten van zo'n terugblik, van zo'n retrospectieve analyse. Dat baart me natuurlijk wel zorgen.

Minister, ik vermoed dat u wel op de hoogte bent van deze problematiek. Het gaat om een problematiek die ondertussen al acht jaar aansleept.

Kunt u inzage geven in die retrospectieve analyses van onderzoeken met niet-humane primaten sinds 2014? Hebt u die en kunt u ons daar toelichting bij geven? Kunt u die aan ons bezorgen? Kunnen wij daar tenminste, als parlementsleden, transparantie over krijgen – die eigenlijk verplicht is?

Kunt u ons zeggen hoeveel dieren er effectief gebruikt werden voor deze proeven? Wat gebeurde er met deze dieren na afloop van het onderzoek?

Hoe staat u tegenover de eisen van Animal Rights en GAIA, dat dieren die experimenten hebben ondergaan, een volwaardig pensioen moeten kunnen krijgen in een opvangcentrum en de universiteit?

Ik zal hierover nog een aantal meer technische vragen schriftelijk indienen, afhankelijk van uw antwoord. We kunnen misschien straks nog dieper ingaan op een aantal zaken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil wat verduidelijking geven over deze technische materie. We hebben de sector niet gevraagd om de niet-technische samenvattingen bij te werken op basis van de retrospectieve analyses. De Europese Proefdierenrichtlijn en het hierop gebaseerde Proefdierenbesluit bevatten tot voor kort een onduidelijkheid, die we aangepakt hebben. Er werd namelijk gesuggereerd dat de niet-technische samenvattingen, die opgesteld worden in het kader van de aanvraag van een projectvergunning, in een latere fase moeten worden aangepast aan de resultaten van eventuele beoordelingen achteraf – de zogenaamde retrospectieve analyses. In de praktijk werd echter duidelijk dat het niet de bedoeling kan zijn dat niet-technische samenvattingen, die opgesteld moeten worden bij de aanvraag van een projectvergunning, later nog bijgewerkt worden. Dat werd ook door de Europese Commissie bevestigd. De niet-technische samenvatting kan dus enkel worden aangepast wanneer het project zelf wordt aangepast.

Gelet op die onduidelijkheid, zijn we dan op zoek gegaan naar een oplossing, die ook afgestemd moest worden op een initiatief van de Europese Commissie hierover. Dat vergde wel wat tijd. Er volgden een wijziging van de Europese richtlijn midden 2019 en een nieuw uitvoeringsbesluit in april van het afgelopen jaar. Rekening houdend met die informatie, heb ik vervolgens de Vlaamse regelgeving aangepast in december van afgelopen jaar.

De gewijzigde regelgeving voorziet nu expliciet dat de retrospectieve analyses na afronding ervan aan de dienst Dierenwelzijn bezorgd moeten worden. In de Vlaamse regelgeving wordt nu ook verduidelijkt dat het niet de bedoeling is om de niet-technische samenvattingen te wijzigen na afronding van de retrospectieve analyse, maar dat een link voorzien zal worden tussen de niet-technische samenvattingen en retrospectieve analyses zodat deze laatste informatie kan worden geraadpleegd samen met die van de niet-technische samenvatting.

De gevraagde retrospectieve analyses zijn dus niet in het bezit van mijn diensten, maar deze documenten konden wel steeds ingekeken worden door de inspecteur-dierenartsen tijdens hun controles.

Zoals gezegd, geldt vanaf dit jaar dat de retrospectieve analyses na afronding ervan aan de dienst Dierenwelzijn en aan de Europese Commissie bezorgd moeten worden.

De Europese Commissie zal instaan voor de publicatie van de niet-technische samenvattingen en de retrospectieve analyses in een centrale EU-databank, die ook publiekelijk toegankelijk is.

De data over hoeveel dierproeven er worden uitgevoerd op niet-menselijke primaten, zijn publiek. Ze worden bekendgemaakt in de proefdierstatistieken die jaarlijks online gepubliceerd worden. De cijfers van de voorbije jaren tonen dat het aantal proeven op niet-menselijke primaten stabiel is. Dat aantal schommelt steeds rond de 40 proeven per jaar. In 2019 ging het om 37 dierproeven, wat natuurlijk maar een klein percentage is van het totaal aantal dierproeven, namelijk 0,014 procent. Dat is gelukkig beperkt. Het gaat trouwens om cijfers inclusief hergebruik. Dat wil zeggen dat het ging om dieren die ook al in andere proeven gebruikt zijn. In 2019 ging het om 7 proeven op dieren die voor het eerst gebruikt werden in een proef en om 30 proeven op dieren die reeds eerder in een proef werden ingezet.

Wat er na het onderzoek gebeurt met de dieren, wordt uiteraard voor elk individu apart bekeken. De mogelijkheid is voorzien om ze te plaatsen in een opvang-centrum. Dat is natuurlijk altijd de meest aangewezen optie. Een alternatief is een adoptie via het opvangcentrum, maar dat is natuurlijk niet altijd mogelijk, gelet op de mogelijke implicaties van proeven op de dieren zelf.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel, minister. Het verheugt me om te horen dat de informatie gebundeld zal worden bij de Europese Commissie, die het zal publiceren, conform onze doelstellingen, maar ook conform de doelstellingen die de universiteiten zelf aangeven. Zij zeggen dat ze maximale transparantie willen, zodat de informatie in een databank terechtkomt die men kan raadplegen. Dank u wel voor deze informatie die ik nog niet had, en ook om de onduidelijkheid weg te nemen in het nieuwe uitvoeringsbesluit. Als je dit uit de techniciteit haalt van retrospectieve analyses, de link met de technische samenvattingen enzovoort, dan is de vraag die het meest in het oog springt: wat zijn de omstandigheden van de dieren die gebruikt zijn voor de dierproeven, en wat gebeurt er uiteindelijk met die dieren? Kunnen we er zicht op krijgen of ze werden geëuthanaseerd, in leven gehouden, of hergebruikt ? Er is op dit moment geen enkel project dat daarover duidelijkheid gaf.

Daarom is de precisering achteraf, over wat er uiteindelijk van de dieren geworden is, zo belangrijk. Dat is ook wat de gemoederen beroert, en dat zou in die retrospectieve analyse behandeld kunnen worden. Wat dat betreft ben ik dus blij dat u wat licht hebt kunnen werpen op de evoluties in dat dossier. U verwijst nu specifiek naar de niet-humane primaten, maar we weten wel dat, terwijl het aantal dierproeven tot 2019 eigenlijk gedaald was, het aantal pijnlijke proeven gestegen is. Het gaat dan over katten, honden, primaten. Pijnlijkheid is dan de focus om in eerste instantie op in te grijpen. De focus op de niet-menselijke primaten is dan logisch ook sterker. België zit op dit moment, als het gaat om die pijnlijke proeven, op een niet-benijdenswaardige vijfde plaats binnen de Europese rangschikking.

Ik dank u dus, minister, voor uw antwoorden betreffende mijn vraag. Ik kijk uit naar de databank van Europa. Zou u alleen nog kunnen zeggen wanneer die daadwerkelijk online gaat, en of ze ook alle onderzoeken gaat vermelden die sinds

2014 zijn opgestart ? Dat zou ik nog graag weten, als bijkomende vraag, omdat het meestal niet gaat over onderzoekjes van een paar maanden, maar meestal over vier, vijf jaar of langer. Het gaat vaak over onderzoeken die vorig jaar nog liepen, of zelfs nu nog lopend zijn. Mijn vraag is dus of die ook in de databank zullen opduiken, of ze raadpleegbaar zullen zijn. Dat lijkt me wel aangewezen, nu de onduidelijkheid is weggenomen. Op die vraag had ik nog graag een antwoord.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik zou graag willen aansluiten met betrekking tot deze vraag. Het is een thema dat ik zelf ook heel geregeld aan bod breng. Heel recent, minister, heb ik aan u een schriftelijke vraag gesteld. Daar heb ik uitgerekend gisteren een antwoord op gehad. Aansluitend bij deze vraag zou ik er gebruik van willen maken om een bijkomende vraag te stellen.

Want uit het antwoord dat ik van de minister kreeg, leer ik dat er een initiatief werd genomen om te verhelpen aan het feit dat een evaluatietool voor een periodieke, systematische evaluatie van de ethische commissies ontbrak. Dat was namelijk vooral mijn vraag. De minister heeft een externe partner onder de arm genomen om een dergelijk instrument te ontwikkelen. Minister, in het antwoord dat ik kreeg op mijn vraag stelt u dat deze overheidsopdracht lopende is. Kunt u daar een duidelijkere actuele stand van zaken over geven? Zit het nog in de gunningsfase of is er al een externe partner bekend? Over welk budget gaat het? Welke timing voorziet u daarvoor?

Verder wil ik nog aandacht vragen voor het onderzoek naar alternatieven voor dierenproeven. Want jammer genoeg zijn dierenproeven nog altijd een noodzakelijk kwaad. We gaan nu altijd uit van het 3V-principe (vervanging, vermindering en verfijning), maar het is toch ook een uitdaging om ervoor te zorgen dat er in de toekomst hopelijk een dierproefvrije wereld kan bestaan. Toch bestaan er in Vlaanderen geen of nauwelijks instrumenten om die transitie in te zetten. Wel bestaan er in Vlaanderen verschillende budgetten en vehikels die bijdragen aan onderzoek en ontwikkeling en die dat financieren. Die zitten vooral onder de bevoegdheid van minister Crevits. Minister, zult u er bij uw collega op aandringen om, waar relevant, bij de toekenning van kredieten rekening te houden met het welzijn van proefdieren die eventueel worden gebruikt en actief te zijn in het toepassen van dat 3V-principe? Ik doe een warme oproep om daar als minister van Dierenwelzijn goed in overleg te gaan met uw collega, zodat die budgetten goed worden besteed.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de vragen met betrekking tot die Europese databanken betreft, kan ik zeggen dat er een verschil is tussen de Europese regelgeving en de Vlaamse. Ook op dat vlak staan wij in Vlaanderen verder. Op Europees niveau zal alleen de retrospectieve analyse vanaf dit jaar online komen, niet met terugwerkende kracht. In Vlaanderen verplichten wij voor veel meer proeven retrospectieve analyses dan Europa. Europa vraagt dat enkel bij niet-menselijke primaten en voor de ernstige proeven. Wij vragen voor alle dierproeven retrospectieve analyses, tenzij voor terminale proeven. Dat is een incongruentie en wij hopen dat Europa ook op dat vlak volgt.

Wat betreft de evaluatietool kan ik het niet onmiddellijk uit het hoofd zeggen. U hebt net een schriftelijk antwoord gekregen. De opdracht is nog lopende, ik denk dat ze niet bepaald eenvoudig was. Ik zal uitzoeken tot wanneer dat nu precies is en wanneer we de afhandeling voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik houd het kort. Ik onthoud van de minister – en dat was voor mij belangrijk, omdat het de nieuwe informatie betreft waarover ik die bijkomende vraag had gesteld – dat de databank van de Europese Commissie niet retrospectief is. Vermits alle documentatie van projecten met niet-humane primaten moet worden bewaard tot de retrospectieve analyse is afgerond, is het vandaag niet te laat om de retrospectieve analyses op te vragen voor de afgelopen projecten. Minister, mijn vraag is dan expliciet om daar op enige manier toch transparantie in te creëren wat ons land, wat Vlaanderen, betreft. Want dat is eigenlijk de aanleiding tot deze vraag, aangezien er op dit moment uit de data niet kan worden opgemaakt wat er achteraf effectief gebeurt met de dieren die worden gebruikt.

Op welke manier kan er transparantie komen over de afgelopen projecten, die niet in de Europese databank zullen zitten? Zo kunnen we toch wat zicht krijgen op de situatie sinds 2014 tot nu. Kunt u daarover informatie bezorgen aan de commissie? Dat kan perfect schriftelijk. Kunt u daarover transparantie geven?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zorgwekkende toestand van de dierenparken als gevolg van de coronamaatregelen
– 1767 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Els Ampe

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, de dierenparken staan al van bij het begin van de eerste lockdown onder druk. Ze zijn dit jaar maar sporadisch open geweest en dan nog onder strikte voorwaarden, waardoor ze geen reserve hebben kunnen opbouwen om de winter door te komen. Die reserves zijn nodig om te kunnen blijven voorzien in voeding en medische ondersteuning van de dieren, alsook voor het onderhoud van de dierenverblijven in tijden van corona.

De parken zijn al vanaf november gesloten. Onbegrijpelijk dat musea wel open mogen, maar dierenparken in openlucht gesloten moeten blijven. Ik heb hier al meermaals schriftelijke vragen over ingediend aan u en aan minister Crevits. Het antwoord tijdens de eerste lockdown, gegeven door minister Crevits, was dat ze niet van plan was om dierentuinen extra ondersteuning te geven. Ze konden immers een beroep doen op de geldende relancemaatregelen van dat moment.

Op mijn vraag om toch werk te maken van de heropening van de dierenparken, zodat we ervoor kunnen zorgen dat er toch wat inkomsten kunnen gegenereerd worden, gaf u als antwoord dat u die vraag zou stellen aan het Overlegcomité. Toen ik deze vraag heb ingediend, had het Overlegcomité daar nog geen gehoor aan gegeven, maar ondertussen weten we dat de parken op 13 februari opnieuw mogen openen, weliswaar onder bepaalde voorwaarden.

De dierenparken geven aan dat het vijf na twaalf is. De overkoepelende Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (KMDA) geeft aan dat ze in 2020 naar schatting 22 miljoen omzetverlies zullen lijden. Ze hebben al een noodingreep uitgevoerd vorige zomer door onder meer 24 medewerkers te ontslaan. Het benodigde budget voor dierenvoeding alleen al bedraagt bijna 1 miljoen euro per jaar. Het vernieuwen van verblijven wordt uitgesteld omdat er geen middelen voor zijn. Nochtans betekent deze vernieuwing ook een verbetering van het welzijn van de dieren. Maar de grootste zorg bij de dierenparken is of ze de dieren voldoende eten kunnen geven en de nodige medische ondersteuning kunnen blijven geven.

Minister, hebt u al een gesprek gehad met de dierenparken over hun problemen? Zo ja, wanneer en wat was hiervan het resultaat? Heeft de dienst dierenwelzijn al vastgesteld dat er problemen zijn met het welzijn van de dieren doordat ze eventueel te weinig voeding krijgen of niet meteen op medische ondersteuning kunnen rekenen wegens geldgebrek? Welke acties gaat u ondernemen zodat de parken voldoende middelen zullen krijgen om zo de dieren de nodige voeding en verzorging te kunnen blijven garanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Gelukkig is deze vraag een beetje vijgen na Pasen. Ik heb in december en januari een schrijven gekregen van Pakawi Park en dit was ook mijn belangrijkste bezorgdheid.

Ik was in een vorige regeerperiode minister van Toerisme en die is ook bevoegd voor de Antwerpse ZOO en ZOO Planckendael, de twee grootste dierentuinen van dit land. Het is goed dat die in overheidshanden zijn qua financiële ondersteuning en dat er zo voor gezorgd wordt dat de dieren verzorgd blijven worden. Dat is gegarandeerd. De bezorgdheid gaat natuurlijk meer richting private parken.

Er is nu de beslissing van het Overlegcomité, waar ik heb aangedrongen op de heropening van de dierenparken. Op het enige Overlegcomité waar ik ter plaatse aanwezig was, ben ik erin geslaagd om de sluiting te verhinderen. Op het volgende Overlegcomité was ik er niet meer bij – niet dat er een oorzakelijk verband is – en is beslist om de parken alsnog te sluiten. De argumenten die toen hebben gespeeld, kan ik u niet letterlijk citeren omdat ik niet aanwezig was.

Op 13 februari kunnen ze dus opnieuw openen, behalve de horecafaciliteiten, maar in Pakawi Park is dat niet zo ingrijpend, denk ik. Het belangrijkste is dat ze opnieuw open kunnen en dat er opnieuw inkomsten zijn.

Ik mag hopen dat heel veel klanten en geïnteresseerden die achterstand, het gemis aan het zien van de dieren zullen inhalen. Zo kan de financiële achterstand die men heeft opgelopen snel worden ingelopen. Daarnaast geldt voor private uitbaters ook dat zij ook aanspraak kunnen maken op de ondersteuningsmechanismen waarin de Vlaamse Regering voorziet. Zij kunnen die middelen desgevallend ook aanwenden voor het verzorgen van de dieren. Maar ik begrijp dat dat niet volledig compenserend is, dus het belangrijkste dat we kunnen meegeven is de heropening op 13 februari. Laat ons hopen dat dat ook voorgoed is.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik hoop samen met u dat dit de definitieve opening van de parken is, en dat ze niet nog eens moeten sluiten. Het blijft natuurlijk wel zo dat ze op dit moment allemaal door hun voorraad geld heen zijn om nog te blijven investeren in het voederen van dieren.

Het is goed dat de parken opengaan, maar dat wil niet zeggen dat er op 13 februari ineens bakken geld gaan binnenkomen. Ze gaan nog altijd aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen, er gaan minder bezoekers het park mogen betreden. Ik wil dus toch oproepen om erover na te denken om nu eventueel wat extra steun te geven tot wanneer de parken terug volle bak kunnen draaien. Zo kunnen ze deze moeilijke periode toch overbruggen. Op die manier kunnen ze weer extra inkomsten beginnen te genereren om de volgende winter te overbruggen. Want ze zullen hun tekort niet onmiddellijk hebben aangevuld. Dus als we nu een steuntje in de rug kunnen geven, denk ik dat de parken ons daar heel dankbaar voor zijn, en dat vooral de dieren ons heel dankbaar zullen zijn. Dat is dan ook mijn bijkomende vraag: kunt u nog extra steun beloven in deze aanlooptijd bij de

heropening van de parken, zodat ze toch iets meer ademruimte hebben tot wanneer de parken weer volledig openen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt, voorzitter. Ook ik heb de pers van dichtbij gevolgd, en de artikels gezien die zijn verschenen in verband met de dierenparken. Het is eigenlijk een probleem dat ook in andere landen te zien is, bijvoorbeeld in de Amsterdamse zoo. Die moest noodgedwongen zijn drie leeuwen wegdoen. We hebben dat ook gezien in Rotterdam: daar vreesde men ervoor hun dieren te moeten euthanaseren. Ook in de Schotse zoo waren er wellicht om financiële redenen problemen. En er waren ook heel wat Europese parken die aangeven dat ze na de coronacrisis waarschijnlijk hun deuren niet meer moeten opendoen. Ik ben dus heel blij en tevreden dat de parken bij ons weer kunnen opengaan, dat er weer geld in het laatje komt om verder te gaan.

Ook vanuit Vlaanderen kregen wij signalen dat er heel wat verliezen zijn opgelopen vanwege sluitingen en minder bezoekers. We weten ook dat er in die dierenparken en dierentuinen niet enkel naar dieren wordt gekeken. Zij hebben ook een belangrijke maatschappelijke functie. Het zijn centra voor wetenschappelijk onderzoek, ze doen aan natuurconservatie. En er is ook een educatief luik aan die parken verbonden.

Minister, konden de diensten van dierenwelzijn, sinds de lockdown van vorig jaar en sinds de start van de coronacrisis, verdergaan met hun uitvoerende controlerende taak bij de dierentuinen en dierenparken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil voor alle duidelijkheid nog eens meegeven dat dierenparken, ook in het geval van heropening, kunnen blijven rekenen op de ondersteuningsmechanismen, net zoals andere private bedrijven. Die zijn vooral gebaseerd op het gemis aan omzet. En dat zal mogelijk ook bij hen van toepassing zijn.

Ten tweede, wat de controles betreft: wij zijn dat blijven doen, net vanuit een bezorgdheid omtrent dierenwelzijn, zeker bij private bedrijven die geen financiële stromen meer hebben. Er zijn dus wel preventief controles doorgevoerd afgelopen jaar. Daar zijn geen problemen vastgesteld. Er hebben drie plaatsbezoeken plaatsgevonden, en die hebben geen aanleiding gegeven tot processen-verbaal of een andere tussenkomst. We kunnen dus met tevredenheid vaststellen dat het dierenwelzijn tot op heden gewaarborgd is gebleven, zowel in de dierenparken in eigendom van de Vlaamse overheid als in de private dierenparken.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik wil oproepen om toch na te denken over bijkomende steun, want de relancemiddelen waar ze momenteel aanspraak op kunnen maken, zijn niet voldoende. De parken roepen de gulle schenkers op om toch nog voeding te blijven doneren om hen in deze moeilijke periode verder te helpen. De problemen bij die parken zijn dus nog niet van de baan. Ik denk dat het een hart onder de riem zou zijn om hun wat extra steun te geven. Dat is zeker welkom bij deze dierenparken, zodat ze hopelijk op 13 februari een nieuwe start kunnen maken en niet opnieuw moeten sluiten. Zo kunnen ze aan een fris jaar beginnen en weer een buffer opbouwen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.